

NYT SUND | SDU

RAPPORT OM RAMMER FOR FREMTIDENS FORSKNING OG UNDERVISNING

JULI 2012

INDHOLD

	Forord	5
1	BAGGRUND OG RAMMER	
	Opgave og proces	7
	SUND	9
	Nyt SUND	10
2	BRUGERE, BRUGSMØNSTRE OG SAMARBEJDE	
	Brugere	13
	Geografi	14
	Typisk arbejdsuge	17
	Samarbejdsrelationer	21
	Typiske brugere	22
	Brugerønsker og udfordringer	26
3	ARBEJDSKULTUR	
	Paradigmeskift	31
	Arbejdskultur og værdiskabelse	32
	Fremtidens arbejdsplads	34
	Fortællinger	36
4	UNDERVISNINGSSITUATIONER	
	Fra undervisningsrum til undervisningssituationer	41
	Studietur	42
	Erfaringer og ønsker - undervisning	46
	Undervisning - projektgruppens opsamling	48
5	FORSKNINGSFORMIDLING OG ARKITEKTUR	
	Foskningsformidling	51
	Inspiration - arkitektur og bevægelse	52
	Inspiration - teknik og interaktive skærme	53
	Temadag - kombination af flere virkemidler	54
	Erfaringer og ønsker - forskningsformidling	55
	Forskning - projektgruppens opsamling	56
6	FOKUSOMRÅDER	
	Opsamling	61
	Fokusområder	62
	Frem mod 2018	65

Udarbejdet juli 2012 for Syddansk Universitet af

ZARK arkitektur & planlægning
Vesterbrogade 74, 4
1620 København V
T +45 2427 1223 M zark@zark.dk

FORORD

SUND, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, ved Syddansk Universitet, står overfor store ændringer i de kommende år. I 2018 skal de institutter og afdelinger på SUND, som i dag er placeret i Odense, flytte ind i en helt ny bygning på knap 40.000 m². Udover at samle enhederne under samme tag, vil Nyt SUND, som bygningen kaldes, blive et direkte forbindelsesled mellem Campus Odense og Nyt OUH, det nye Universitetshospital, der over de næste 10 år bygges af Region Syddanmark.

Nyt SUND vil på den måde komme til at fungere som koblingszone mellem Nyt OUH og Campus Odense. Det vil skabe nye muligheder for forskning, uddannelse og samarbejder på tværs, og det er en helt primær ambition er at få skabt et inspirerende og moderne undervisnings- og forskningsmiljø, som understøtter formelle såvel som uformelle arbejdsformer og samarbejdsrelationer.

For at indfri denne ambition har SUND bedt arkitekt- og rådgivningsfirmaet ZARK bistå fakultetet med at udbygge og præcisere visionen for fakultetet. Der er særligt fokus på hvordan de fysiske rammer bedst muligt kan understøtte fremtidens forskning og uddannelse på SUND. Visionen er en platform for det videre programmeringsarbejde, som påbegyndes i efteråret 2012.

ZARK har, i tæt samarbejde med SUND, analyseret brugs- og samarbejdsmønstre og lavet en kortlægning af innovative studie- og forskningsmiljøer. På baggrund heraf gives en række anbefalinger, som kan integreres i den kommende programmering. Resultatet er samlet i indeværende rapport.

BAGGRUND OG RAMMER

*"Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets vision er at
bidrage til at forbedre menneskers sundhed."*

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

OPGAVE OG PROCES

Baggrunden for denne rapport er altså en ambition om, at Nyt SUND først og fremmest skal tilbyde inspirerende og moderne rammer for fremtidens forskning og undervisning. Medarbejdere såvel som studerende skal have optimale muligheder for at mødes på tværs. Dette i både faglige og sociale sammenhænge.

Som en central del af forarbejdet har ledelsen på SUND ønsket en indsamling af erfaringer og viden om både arbejdskultur, undervisning og forskningsformidling, samt om hvilke behov og ønsker medarbejdere og studerende har til udviklingen af Nyt SUND. I tæt samarbejde med projektgruppen på SUND har ZARK derfor planlagt og gennemført et forløb med fokus på:

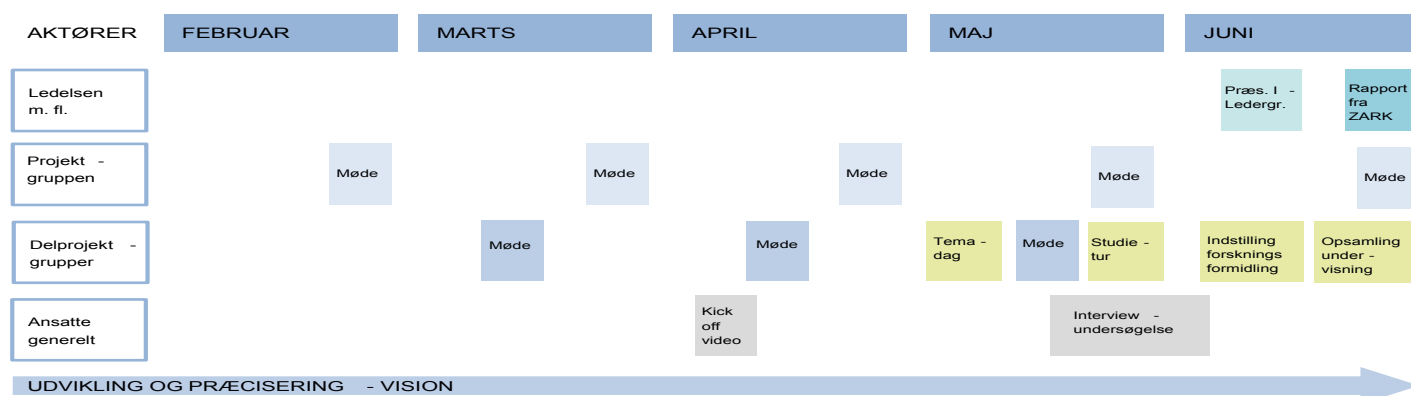
- Arbejds- og samarbejdskultur på SUND
- Nye og moderne undervisningsformer
- Formidling i arkitektur

I samspil med løbende arkitektfaglig analyse har processen, der illustreres i procesdiagrammet nedenfor,

bestået af følgende delelementer:

- Udarbejdelse af procesplan
- Projektgruppearbejde
- En kvalitativ interviewundersøgelse blandt medarbejdere og studerende på SUND
- En studietur i København med fokus på nye og moderne undervisningsformer
- En temadag i København omhandlende formidling i arkitektur

Processen skal ses i en sammenhæng, hvor de forskellige delelementer supplerer og understøtter hinanden. Første skridt var at udarbejde en procesplan, som skulle sikre, at der i projektgruppen blev skabt ejerskab og lagt fælles mål og rammer. Dernæst blev der arbejdet med inddragelse af medarbejderne. Dette med henblik på at udnytte den store viden, som medarbejderne er i besiddelse af, samt for at skabe interesse og ejerskab hos medarbejderne. Endelig blev der i projektgruppen arbejdet med indsamling af inspiration og viden udefra.

Luftfoto Odense

SUND

DET SUNDHEDSVIDENSKABELIGE FAKULTET

Visionen for Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Syddansk Universitet er "at bidrage til at forbedre menneskers sundhed." SUND ønsker "at fastholde og udvikle Sundhedsvidenskab som et fakultet med en synlig og afgørende indflydelse på folkesundheden og på sundhedsvæsenets udvikling." SUND vil gøre dette ved:

- at forske på et højt internationalt niveau i områder med relevans for folkesundheden og sygdomsbehandling
- at tilbyde forskningsbaseret uddannelse på højeste faglige og pædagogiske niveau indenfor alle sundhedsområder
- at udføre forskningsbaseret myndighedsbetjening, gennem veludviklet samarbejde med ministerier, regioner og kommuner
- at formidle forskningsresultater til befolkningen, professionelle i sundhedsvæsenet og til beslutningstagere

Fakultetets særlige kompetencer og viden ligger i forskning i folkesundhed og i biomedicinsk, translationel og klinisk forskning indenfor sygdomme, der belaster befolkningen, den enkelte borger og samfundet. Dette med sigte på forståelse af deres biomedicinske grundlag, forekomst og udvikling i samfundet, påvirkning af menneskers livskvalitet og funktionsevne samt diagnostik og behandling.

Det sker ved, at SUND kombinerer avanceret molekylær medicinsk og epidemiologisk forskning med forskning i sundhedsfremme, forebyggelse, rehabilitering og undersøgelses- og behandlingsmetoder. Indenfor disse

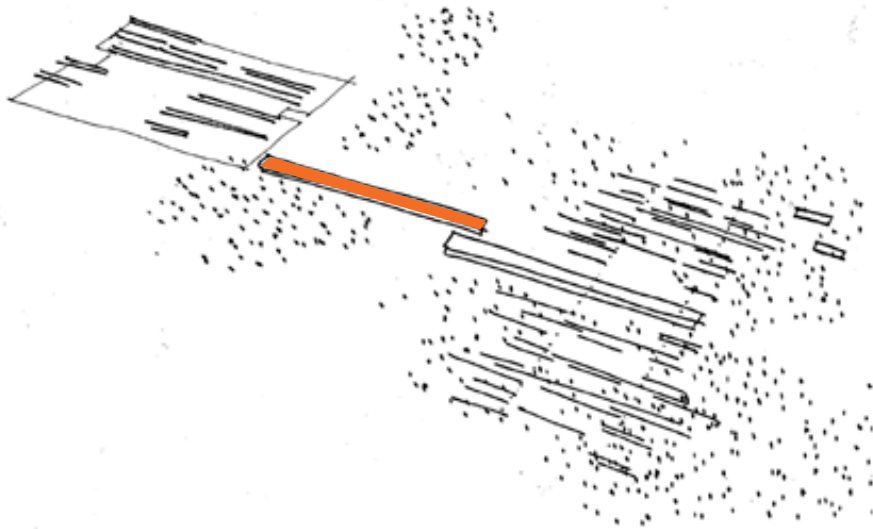
områder udbyder SUND uddannelser på bachelor- og kandidatniveau såvel som på ph.d., master og postgraduat niveau. Fakultetet består af otte institutter:

- Institut for Idræt og Biomekanik
- Institut for Molekylær Medicin
- Institut for Psykologi
- Institut for Regional Sundhedsforskning
- Institut for Sundhedstjenesteforskning
- Klinisk Institut
- Retsmedicinsk Institut
- Statens Institut for Folkesundhed

Derudover findes en lang række forskningsenheder og centre, der i en afgrænset periode og gennem samarbejde med interne og eksterne samarbejdspartnere arbejder for at fremme og synliggøre særlige formål inden for forskning, uddannelse og vidensudveksling.

FYSISKE RAMMER OG FREMTIDIGE BRUGERE

SUNDs otte institutter har hjemme flere steder i landet. Dels finder man dem i Winsløwparken ved OUH, dels på OUH og dels på SDUs campusområder i Odense, Esbjerg og København. Med byggeriet af Nyt SUND og Nyt OUH, bliver alle SUNDs institutter og centre i Odense samlet i én bygning, som er i direkte forbindelse med Campus Odense. Derudover flytter også Fakultetssekretariatet med over i Nyt SUND.

NYT SUND

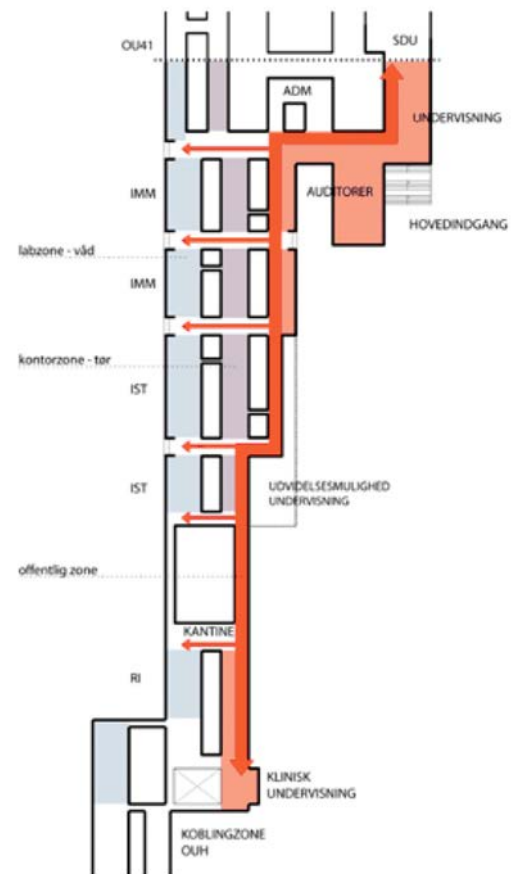
Med Nyt SUNDs næsten 40.000m², som forventes at står færdig i 2018, skabes nye muligheder for forskning, uddannelse og samarbejder. Ifølge 'Konkurrenceprogram for Nyt Sundhedsvidenskabeligt Fakultet ved Syddansk Universitet' er den fysiske og geografiske kobling til både Nyt OUH og Campus Odense den primære årsag hertil.

I byggeriet af forventes den fysiske nærhed mellem hospitalet og universitet især at styrke mulighederne for translationel medicin. Med opbygningen af nye samarbejdsstrukturer muliggøres hurtige overførsler af gennembrud i basalfagene til afprøvning i en klinisk sammenhæng. Omvendt vil også problemstillinger udsprunget i en klinisk sammenhæng hurtigere kunne testes i en laboratiemæssig sammenhæng. Placeres institutter og afdelinger rigtigt, kan det ifølge konkurrenceprogrammet være med til at understøtte, at SUND udvikler sig som "et fakultet med en synlig og afgørende indflydelse på folkesundheden og på sundhedsvæsenets udvikling."

I efterskriftet til dommerbetænkningen fortælles endvidere, at Nyt SUND tager arkitektonisk "udgangspunkt i en videreførelse af Campus Odenses klare bygningsstruktur og arkitektoniske formsprog (...) og tager højde for en krydsning af Killerup Rende, der griber mindst muligt ind i naturen via en uhindret passage under bygningen i hele dens udstrækning." Det er forventningen, at arkitekturen og nærheden til naturen samtidig vil kunne understøtte en active living tilgang.

Det centrale tema i projektkonkurrencen og i det valgte vindprojeckt er med andre ord at få skabt en bygning, der befordrer forskning, formidling og undervisning, og som understøtter en inspirerende arbejds- og samarbejdskultur på SUND og Nyt OUH.

Funktions- og flowdiagram fra vinderprojektet

BRUGERE, BRUGSMØNSTRE OG SAMARBEJDE

*"Nogle dage går jeg frem og tilbage mellem min
computer og laboratoriet 40-50 gange."*

Ph.d. studerende på SUND

BRUGERE

En kortlægning af og viden om de nuværende brugsmønstre på SUND er vigtig for forståelsen af hvilke typer af forløb og aktiviteter, der er behov for i Nyt SUND. Brugsmønstrene vil derudover kunne give et godt indblik i, hvilken arbejds- og samarbejdskultur der er på SUND.

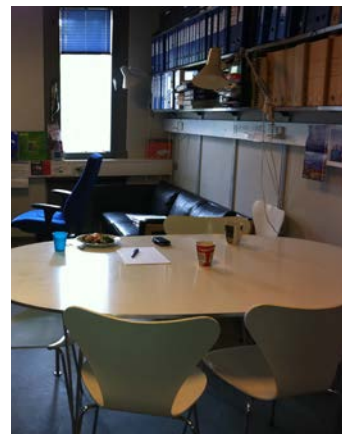
Med dette som de primære formål blev der i slutningen af maj og begyndelsen af juni 2012 gennemført en kvalitativ interviewundersøgelse med medarbejdere og studerende på det nuværende SUND. Fokus for interviewene var:

- Typisk arbejdsuge – brug af lokaler og udstyr
- Samarbejde, inspiration og videndeling
- Ønsker og idéer til det fremtidige byggeri

I alt blev gennemført otte gruppeinterviews samt syv enkeltinterviews, og interviewdeltagerne var repræsentanter fra alle de involverede institutter, fakultetet samt de studerende. Med henblik på samtidig at danne eget indtryk af medarbejdernes og de studerendes fysiske rammer og faciliteter blev alle interviewene afviklet 'hjemme hos' de pågældende institutter og afdelinger.

Således blev der i alt interviewet 44 personer i alderen 22-72 år, hvoraf 25 var kvinder og 19 var mænd. Deltagerne har haft deres daglige gang på SDU fra alt mellem 5 måneder og 46 år, og selvom nogle i perioder har haft jobs andre steder, så har deltagerne i gennemsnit været tilknyttet SDU i omkring 10 år.

På den baggrund belyses i nærværende afsnit, hvordan medarbejderne og de studerende bruger deres arbejdstid – herunder blandt andet hvor de færdes, og hvem de samarbejder med. Derudover belyses forskelle mellem brugergrupperne gennem eksempler på fem typiske brugere, mens en opsamling med udgangspunkt i typiske aktiviteter illustrerer ønsker og behov på tværs af brugergrupperne. Disse tværgående behov og ønsker er samtidig baggrunden for tre tværgående fortællinger, der præsenteres i det efterfølgende afsnit om arbejdskultur.

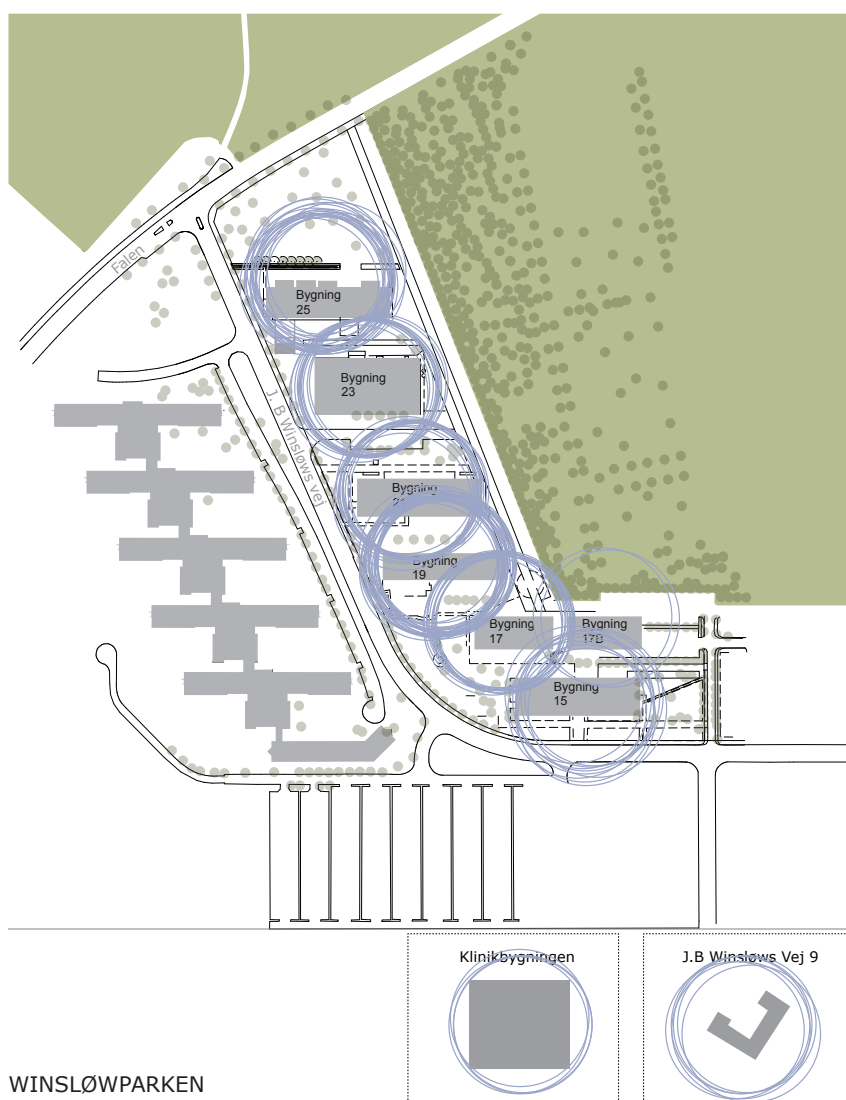
Eksempler på de nuværende rammer, hvor brugerne har sat deres eget præg

GEOGRAFI

Som en del af interviewundersøgelsen blev deltagerne indledningsvist bedt om at registrere på oversigtskort af Winsløwparken og Campusområdet, hvor de befinder sig i løbet af deres arbejdsdag. De blå cirkler angiver således deres registreringer, og som det fremgår af kortene på denne samt næste side, så er medarbejderne og de studerende godt fordelt på begge adresser.

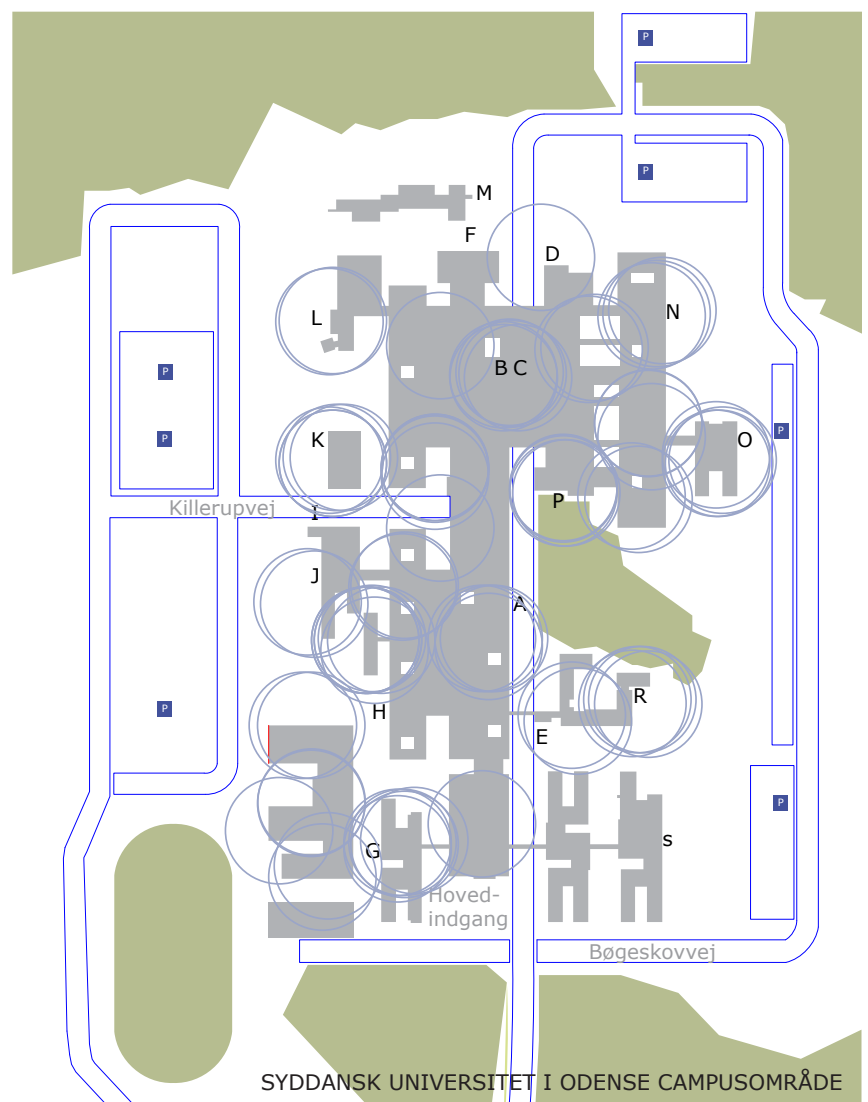
WINSLØWPARKEN

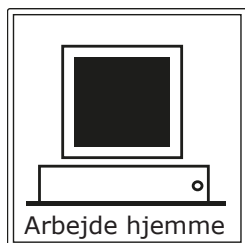
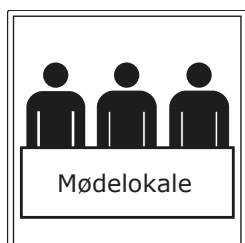
Sammenlignes de to kort kan der spores en mindre overvægt af cirkler på kortet over Winsløwparken, hvor hovedparten af institutterne har deres kontorer og laboratorier. Samtidig er en lidt større koncentration af cirkler omkring bygning 19, hvor SUNDs administration og ledelse er placeret. Mens mange havde sat flere cirkler for at angive, at de kommer flere steder i Winsløwparken, var der en tydelig tendens til blot at sætte ring om ens institutbygning eller kontorplads. Kontorpladsen eller institutbygningen blev af mange betragtet som den primære arbejdsplads. Den er udtryk for ens arbejde og tilhørsforhold.

CAMPUSOMRÅDET

I forhold til kortet over Campusområdet er cirklerne her lidt mere spredte, ligesom deltagerne gerne havde sværere ved at sætte cirkler på dette kort. I modsætning til i Winsløwparken er det ikke her, de har deres computer, laboratorieudstyr mv. I stedet er medarbejderne typisk kun er på Campus, hvis de skal tale med SDUs centraladministration, eller i forbindelse med undervisning. Og både antallet af undervisningstimer samt placeringen af undervisningslokaler kan skifte meget fra kursus til kursus og fra semester til semester.

25%

17%

11%

9%

8%

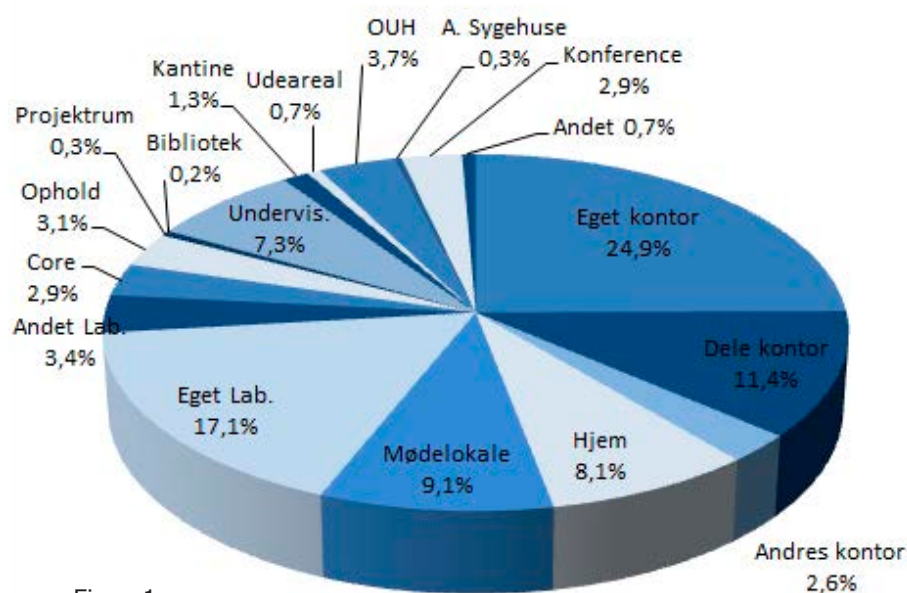
TYPISK ARBEJDSUGE

Med i gennemsnit 25% af arbejdstiden på kontoret, er kontoret det sted, hvor medarbejderne tilbringer procentmæssigt mest af deres arbejdstid. Medarbejderne fremhæver, at de her både kan finde ro, samt har deres computer, bøger, prøvemateriale mv. i umiddelbar nærhed. Efter kontoret følger laboratoriet med 17% af arbejdstiden. Mange af medarbejderne beskrev i den forbindelse, at de bruger meget tid på at bevæge sig mellem netop kontoret og laboratoriet. Det peger på at særligt koblingen mellem disse to rum er yderst vigtig.

Derefter følger delekontoret med 11% af arbejdstiden og mødelokalet med 9%. Det blev i den forbindelse påpeget, at der generelt er stor mangel på mødelokaler, hvorfor mange vælger at benytte deres eget kontor som møderum. I de 25% af arbejdstiden, som medarbejderne tilbringer på kontoret, indgår med andre ord også en del mødeaktivitet. Arbejdstiden på kontoret ville derved formentligt være lavere, hvis der var flere med mødeområder.

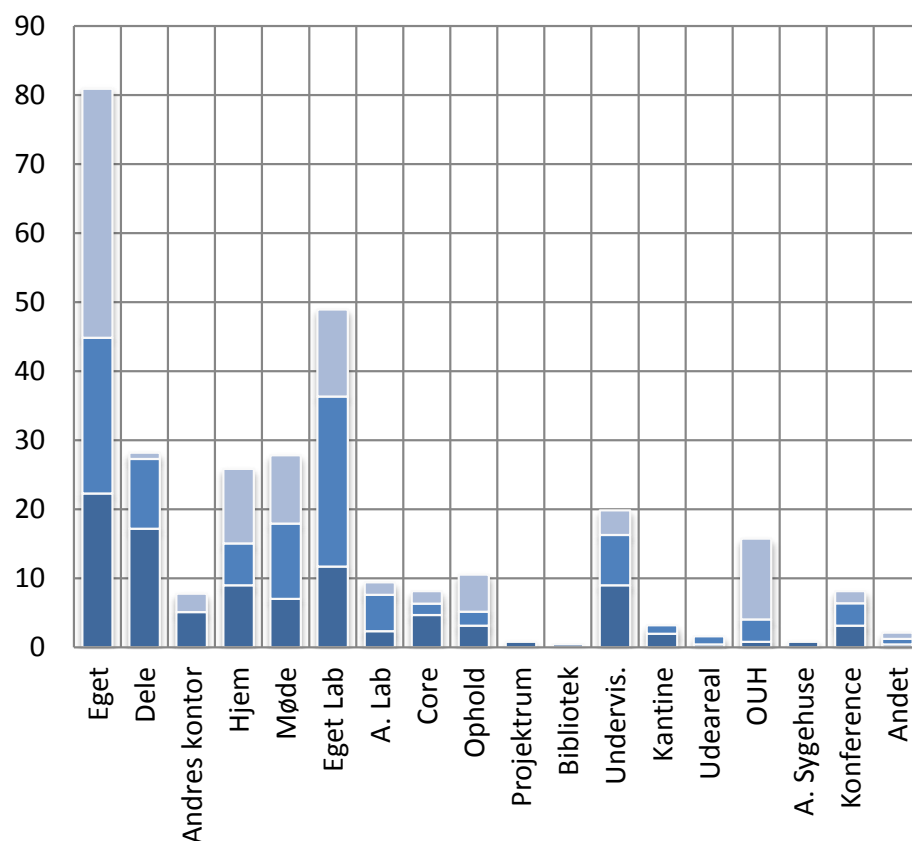
Med 8% af arbejdstiden kommer dernæst det at arbejde hjemme. Det er noget medarbejderne især benytter sig af, hvis de eksempelvis skal have ro til at skrive en artikel. Muligheden for at arbejde hjemme værdsættes, men det må ifølge mange medarbejdere ikke tage overhånd. Det er vigtigt at være til stede på forskningsafdelingen. Både de formelle og uformelle møder i hverdagen er her vigtige for at holde sig opdateret og ikke miste kontakten til eller fornemmelsen for, hvad der rør sig i forskningsmiljøet.

Som det fremgår af figur 1 over medarbejdernes samlede aktiviteter bliver de resterende omkring 30% af arbejdstiden brugt på mange forskellige opgaver, herunder bl.a. undervisning, forskellige typer ophold samt på OUH. Hverdagen består af mange forskellige aktiviteter, hvorfor koblinger og tilgængelighed er noget af det vigtigste at tænke ind i den nye bygning.

Figur 1
Fordeling af arbejdstid i % for ansatte eksklusiv
TAP'er og Ph.D.studerende

Som sagt er der på SUND en ambition om at skabe gode muligheder for både formelle og uformelle møder og samarbejder på tværs i Nyt SUND. Ser man med det blik på forholdene i dag, er det tydeligt, at mulighederne ikke er optimale i SUNDs nuværende fysiske rammer. Som det fremgik, er der en generel mangel på mødelokaler. Derudover bruges opholdssteder, kantine og udearealer, der ellers typisk beskrives og opleves som mere uformelle mødesteder, kun meget lidt. Som det vil blive uddybet senere, hænger dette ifølge medarbejderne sammen med især kvaliteten og placeringen af de forskellige typer mødesteder. Hvis døren er åben, finder de uformelle møder derfor gerne sted på eget eller kollegaernes kontorer i stedet.

Figur 2
Fordeling af arbejdstid i % for ansatte eksklusiv
TAP'er og Ph.D.studerende i forhold til alder

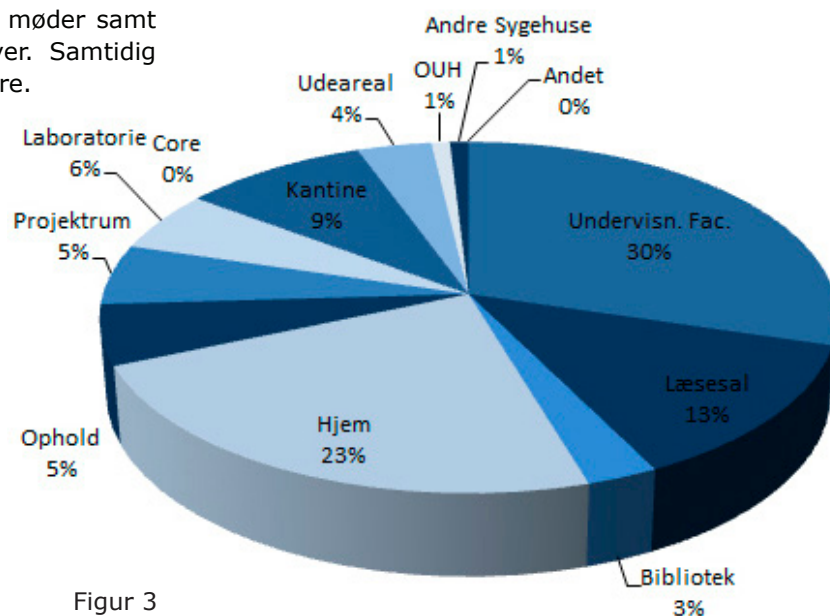
- > 56 år
- 41-55 år
- < 40 år

I figur 2 belyses forskelle i arbejdsopgaver relateret til medarbejdernes alder, og det er her valgt at opdele medarbejderne i tre alderskategorier; under 30 år, fra 31-55 år samt fra 56 år og op. Disse kategorier er valgt af flere grunde. Først og fremmest vil en stor del af de medarbejdere, der i dag er over 56 år, være gået på pension, når Nyt SUND står færdigt i 2018. Dernæst er ens opgaver og aktiviteter relateret til medarbejdernes erfaringer og stillingsbeskrivelse.

Således fremgår det også af undersøgelsen, at der er nogle aldersmæssige forskelle, der er værd at fremhæve. Mens medarbejderne i alderen fra 56 år og op i gennemsnit bruger 36% af arbejdstiden på kontoret og 13% i laboratoriet, så er arbejdstiden for de ansatte i alderen 41-55 år mere jævnt fordelt med 23% af arbejdstiden på kontoret og 25% i laboratoriet. At laboratoriet altså ser ud til at spille en lidt større rolle for de lidt yngre medarbejdere kan både hænge sammen med den arbejdsform, man foretrækker og har vænnet sig til, samt med jobbeskrivelsen. Lederstillinger vil eksempelvis kunne medføre en del mere tid på møder samt administrative og ledelsesmæssige opgaver. Samtidig bliver tiden til forskning i laboratorier mindre.

DE STUDERENDE

De studerendes hverdag ser naturligt nok en del anderledes ud end medarbejdernes. De bruger det meste af deres studietid i undervisningslokaler, derhjemme og på læsesal. Det er her påfaldende, at de faktisk bruger hele 23% af studietiden hjemme og altså væk fra universitetet. Ifølge de studerende skyldes det, at studieforholdene på SDU ikke svarer til deres behov. Der er meget få gode steder at finde ro til at læse, projektrumme er oftest optagede, ligesom de sociale mødesteder hverken er hyggelige eller placeret på steder, de naturligt passerer forbi. På trods af kvaliteten af de sociale mødesteder bruger de studerende alligevel omkring 18% af studietiden i kantinen, opholdsrum eller udenfor. Muligheden for at kunne mødes med andre studerende er med andre ord en central del af de studerendes hverdag.

Figur 3
Fordeling af arbejdstid i % for studerende

1

INTERNT PÅ INSTITUTTET

2

ANDRE INSTITUTTER OG CENTRE PÅ SUND

3

ODENSE UNIVERSITETSHOSPITAL

4

ANDRE SAMARBEJDSPARTNERE PÅ SDU

5

ANDRE SYGEHUSE

6

ANDRE UNIVERSITETER I DK

7

ANDRE SAMARBEJDSPARTNERE I DK

8

SAMARBEJDSPARTNERE I UDLANDET

SAMARBEJDSRELATIONER

Kigger vi på medarbejdernes samarbejdsrelationer, så kan de inddeles i formelle og planlagte samarbejder samt i mere tilfældige og uformelle relationer.

FORMELLE SAMARBEJDSRELATIONER

I interviewundersøgelsen var brugerne således blevet spurgt om deres formelle samarbejdsrelationer, herunder dels, hvad de typisk arbejder sammen om, og dels hvordan det foregår. Generelt for institutterne og grupperne arbejdes der især sammen om:

- Forskningsprojekter
- Udveksling af data og prøvemateriale
- Brug af apparatur og core facilities
- Artikler, publikationer
- Administration: ansættelser, budgetter, rejser, skema-lægning mv.

I visualiseringen til venstre er SUNDs mulige samarbejdspartnere listet i grupper i forhold til intensiteten af samarbejdet. Jo højere placering og kraftigere farve, jo oftere og mere arbejder en SUND-bruger sammen med en samarbejdspartner fra den pågældende gruppe. Så selvom SUND samlet set har mange forskellige samarbejdspartnere i udlandet, så er intensiteten og hyppigheden af samarbejderne typisk væsentligt mindre end for samarbejder internt på den pågældendes institut eller med OUH. Helt overordnet set kan det siges, at jo tættere gruppen fysisk er på SUND desto mere samarbejde er der. Dette er måske ikke en overraskende pointe, men ikke desto mindre er den vigtig, når det skal besluttes, hvordan den fysiske indretning skal være.

Samarbejderne finder sted af mange kanaler. Først og fremmest er det i møder på kontorer, mødelokaler, laboratorier og thekøkkener samt via præsentationer og oplæg både på instituttet og ved konferencer. Derudover anvendes telefonen og Skype, ligesom meget foregår digitalt via mails samt fildelingssider som eksempelvis Dropbox eller projektwebs (fx Sharepoint og Adobe Connect). Endelig benyttes fælles servere til udveksling og deling af fortroligt materiale.

UFORMELLE SAMARBEJDSRELATIONER

Også betydningen af de mere uformelle og uplanlagte møder blev fremhævet igen og igen. De opleves som afgørende for arbejdet og den faglige udvikling ift. metoder, tilgange og brug af apparatur. Denne form for personlig kontakt med kollegaer og studerende i dagligdagen blev af en deltager kaldt "corridor-interaction", mens andre brugte udtrykket "tilfældige møder".

Typisk foregår de uformelle møder med kollegaer i umiddelbar nærhed og kollegaer fra ens forskningsgruppe. Møderne sker på steder, hvor man naturligt samles eller støder på hinanden:

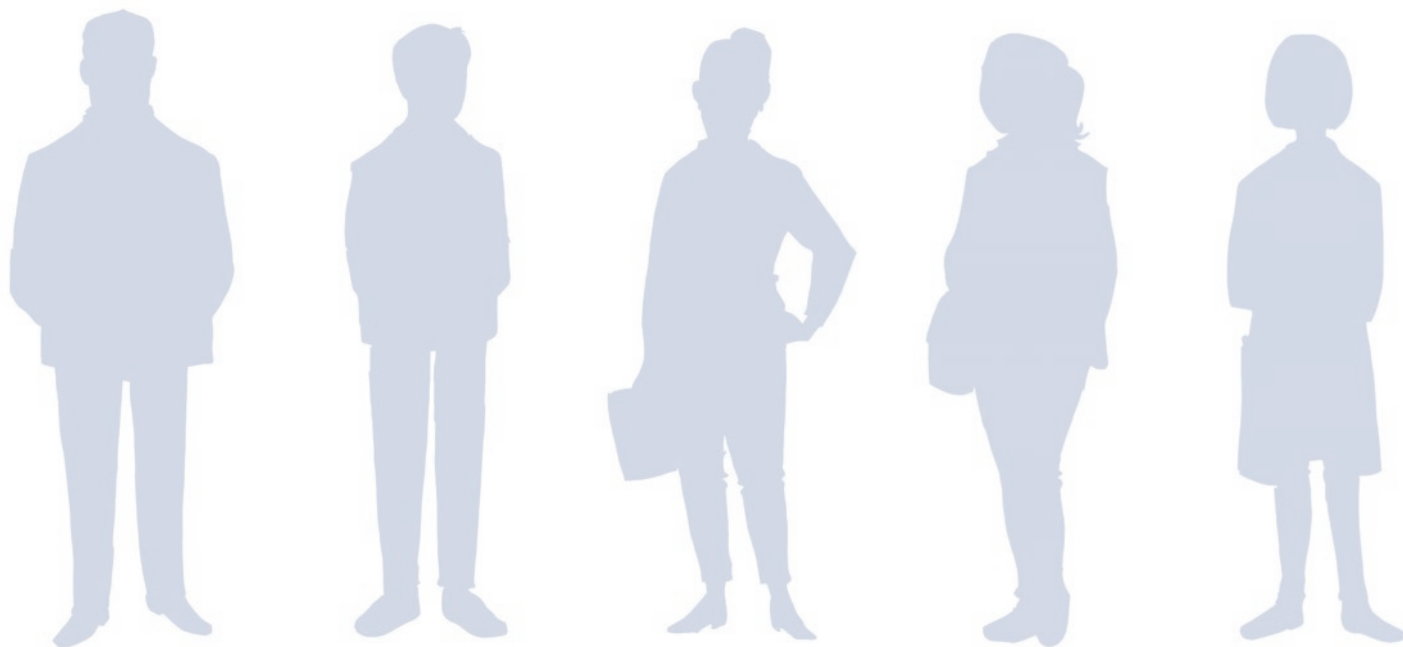
- Hinandens kontorer – hvis døren er åben.
- Laboratorier
- Kopi- og postrum
- Thekøkkener, kaffeautomater og kaffestuer
- Gange
- Fælles arrangementer på instituttet/afdelingen

"Corridor-interaction is important"

Medarbejder på SUND

TYPISKE BRUGERE

Under interviewene blev det bekræftet, at de forskellige brugergrupper ikke har samme arbejds- og brugsmønstre. Deres hverdage er forskellige, hvorfor de også møder forskellige udfordringer i løbet af arbejdsdagen. Et udpluk af disse forskelle og udfordringer er forsøgt skildret i fem brugerprofiler, der hver især repræsenterer en brugergruppe på SUND. Selvom citaterne stammer fra SUNDs medarbejdere, så skal profilerne ikke forstås som reelle medarbejdere eller studerende. De illustrerer blot tendenser og holdninger indenfor hver brugergruppe. Over de næste par sider præsenteres således en professor, en institutsekretær, en lektor, en ph.d.-studerende samt en studerende.

PROFESSOR, 56ÅR., HAR VÆRET PÅ SUND I 13 ÅR.

Samarbejder med mange forskere på SUND og OUH. Er også ofte ude af huset. Fx på andre sygehuse eller sundhedsvæsenet på Færøerne.

Hverdagen bruges også meget på kontoret og afdelingen. Nyder at have kollegaerne tæt på, og at kunne lukke døren og koncentrere sig om teorier og analyser uden at blive distraheret.

Synes man bør arbejde med flere "mellemrum", der giver mulighed for uformelle møder og sparring mellem kollegaer på afdelingen.

"Man skal være synlig i miljøet. Ellers skaber det en afstand til, hvad der foregår, og hvad hinanden laver."

INSTITUTSEKRETÆR, 39ÅR., HAR VÆRET PÅ SUND I 4 ÅR OG HAR ANSVAR FOR ADMINISTRATIVE OPGAVER PÅ INSTITUTTET.

Samarbejder med alle medarbejderne på instituttet. Er også ofte i kontakt med IT-service og bogholderiet.

Hverdagen foregår over hele Winsløwparken, da instituttet er spredt. I starten gjorde de mange små kontorer og gange det svært at finde folk. Deler kontor med to andre. Det tog tid at udvikle en fælles kultur, men nu er det bedre.

Synes man bør arbejde med en forbedring af SUND som serviceinstitution. Brug for bedre skiltning og fx en fælles reception / modtagelse med interaktive skærme.

"Jeg foretrækker at gå rundt. Man får sat ansigt på, og det giver en mere positiv stemning på instituttet."

TYPISKE BRUGERE

LEKTOR, 48ÅR., HAR VÆRET PÅ SUND I 8 ÅR OG UNDERVISER OFTE.

Dialog er en stor del af undervisningen. Oplever, at de studerende er mest engagerede, når de får mulighed for at diskutere teorier og tilgange, når de kan sammenholde det med praksis.

Hverdagen gør det lidt besværligt at lave en undervisning, hvor man kan leve op til det. Lokalerne er ikke fleksible nok. Ofte er det lokalerne, der bestemmer typen af undervisning frem for omvendt.

Synes man bør arbejde med en indretning, der imødekommer interaktiv undervisning, hvor der kan veksles mellem øvelser, teori og diskussion.

*"Hav en trampolin dér,
hvor der undervises i
idrætsfag."*

PH.D. STUDERENDE, BIOMEDICINER, 31ÅR., HALVVEJS I PH.D. STUDIET OG HAR VÆRET PÅ SUND I 7 ÅR.

Samarbejder med forskere i forskergruppe, og det fungerer godt. Gruppen sidder på samme etage og har ugentlige møder. Ved hvad de andre laver.

Hverdagen bruges i laboratoriet og på kontoret, men kommer også meget i dyrestalden. Work-flowet kunne være bedre. Synes det kan være ensomt at arbejde alene og ikke kunne se kollegaerne.

Synes man bør arbejde med større visuel sammenhæng og work-flowet mellem funktionerne.

”Det er mindre ensomt, når man kan se, at der er andre i laboratorierne. Det er også rart at kunne følge med i verden udenfor, mens man er på arbejde.”

STUDERENDE, 24ÅR., ER PÅ SIT 4. SEMESTER PÅ MEDICIN. HAR MEST VÆRET PÅ CAMPUS.

Samarbejder foregår primært med studerende fra samme hold. Meget foregår via nettet – de deler noter på boxnet og dropbox, og diskuterer faglige problemstillinger på facebook. Det er næsten kun i øvelsestimer med instruktører, at hun har kontakt med studerende på de andre årgange.

Hverdagen på Campus tilbringes gerne i klasse-lokalerne. Der er næsten ikke andre steder, man kan lave projekter eller snakke om faglige ting.

Synes man bør arbejde med at få skabt et bedre studiemiljø, hvor man mødes naturligt på tværs af årgange, både i faglige og sociale sammenhænge.

”Der er få steder, der lægger op til, at man slår sig ned. Der er et rend igennem alle steder.”

26

AT FORSKE OG FORDYBE SIG – kontoret og laboratoriet

På tværs af brugergrupperne blev vigtigheden af brugerens kontorplads og laboratorium fremhævet. Der blev især talt om:

- Mulighed for at finde helt ro til at forske og koncentrere sig: "Der skal være mulighed for at lukke døren"
- Nem og hurtig adgang mellem laboratorium og ens computer, da mere og mere foregår på computer. Dvs. fx automatiske døre og opdelt i få sektioner
- Apparater og udstyr skal være modulopbyggede og nemme at justere og tilpasse ift. temperatur, lys og mørke: "Det intelligente laboratorium"
- Et arbejdsbord med plads til at måle op og veje af i laboratorierne
- Placér larmende/summende udstyr i rum for sig
- Laboratorier må ikke være sydvendte på grund af temperaturskift
- Flere typer af laboratorier: fx udstyr til dyreforsøg og adfærdsobservationer af mus/rotter, procedurerum til operationer på dyr, lokale til forsøg på Institut på Psykologi med fx videokameraer og one-way-mirror

AT STUDERE – studiezonener

Både undervisere og studerende efterlyste bedre studiemuligheder for de studerende, så de føler sig mere velkomne og hjemme på deres institut, som en underviser beskrev det. I dag er de studerende ikke fuldt ud integreret i forsknings- og studiemiljøet på SUND – dette især pga. af manglen på lokaler og rum, der understøtter de mange forskellige måder, der studeres på. Der blev overordnet set talt om 4 typer studiezonener:

- Læsesale med mulighed for at finde helt ro, placeret væk fra projekt- og grupperum
- Projektrum med adgang til whiteboards og teknisk udstyr til gruppearbejde, som de studerende selv kan booke via internettet
- Afskærmede steder og kroge til uformelle faglige diskussioner på tværs af årgange – et fælles studieområde og "lektiehjælpssted". Bløde møbler i loungestil, høje caféborde mv. Opfordre til både faglige og sociale møder
- Socialt mødested: fx fredagsbar, der ikke som nu, ligger i kælderen. Sted, man kommer forbi, og som er indrettet med hyggelige møbler

AT HOLDE MØDER

– møderum

Generelt er de nuværende mødefaciliteter på SUND for få og for dårlige. Der er overordnet set brug for to typer møderum:

- Mindre lokaler til møder med 3-4 personer:
 - Være mulighed for fortrolige samtaler
 - Nærhed til bøger, artikler og noter
 - Adgang til udstyr til bl.a. præsentationer, oplæg, videokonference – vil kunne spare institutterne for rejseaktivitet, tid og penge
 - Placeret lokalt på institutter og afdelinger, så man ikke skal gå langt
 - Nogle skal kunne bookes og andre stå til rådighed ad hoc
- Mødelokaler til 20-30 personer:
 - Bordopstilling og indretning skal kunne varieres ift. formålet. Fx vha. skillevægge
 - Adgang til udstyr til bl.a. præsentationer, oplæg og videokonferencer, gerne smartboards, fladskærme mv.

AT MØDES UFORMELT

– opholdsområder, mellemrum og thekøkkener

De tilfældige møder, der finder sted mellem kollegaer på kontorer, gange, i thekøkkener eller ved kaffeautomaten er vigtige af både faglige og sociale grunde. Der finder meget sparring og vidensdeling sted.

Det afgørende for om disse møder finder sted relaterer sig især til placering. De skal enten ligge på steder, hvor man har andet ærinde (fx frokost, print mv.), eller på steder, man ofte og naturligt passerer forbi (fx på gangen og brugerens etage).

I dag er der mangel på denne type rum. Nyt SUND skal have flere krydsrum og lokale mødesteder, der er:

- Tæt på; lokaliseret på institutterne og afdelingerne
- Indrettet som afskærmede små "øer" og "mellemrum" med mulighed for korte summemøder. Forskellige typer møbler, der inviterer til stille tale: fx høje borde i et cafémiljø, sofaer med høje rygge mv.
- Centralt og synligt placeret. Afstand opleves som en barriere – det skal være steder, man naturligt støder ind i hinanden
- Koncentreret bestemte steder og med god akustik, så andre ikke forstyrres
- Åbne – glas gør det muligt at se hinanden; skaber liv og gør det mindre ensomt
- Giver mulighed for at mødes og spise på afdelingerne

AT VÆRE AKTIV OG OPHOLDE SIG UDENFOR – uderum

Uderummene anvendes ikke meget. Medarbejderne synes, der er for langt at gå, ligesom omgivelserne på trods af den smukke natur ikke indbyder til ophold. Der efterlyses, at udearealerne har:

- Visuel og praktisk forbindelse til indendørsarealerne – skaber liv. Det er rart at kunne se ud og følge med i verden udenfor
- Græs, bænke og planter, der kan skabe mindre og afskærmede rum
- God fremkommelighed: Brosten flotte, men besværlige for både gående og cyklister
- Gode parkeringsforhold. Cykler skal kunne stå overdækket, evt. i nemt tilgængelig kælder

Enkelte løber ture i pauser, benytter svømmehallen på Campus eller rabatordningen i Fitness World, og andre deltager i DHL-stafet og Odense Eventyrløb. Men de fleste dyrker ikke motion relateret til SDU. Det ville være et plus, hvis der var bedre muligheder for motion – gerne i form af:

- Løbe- og gåruter samt udendørs fitnessstationer
- Muligheder for walk'n'talks til uformelle samtaler
- Synligt placerede motionsrum med gode bade faciliteter. Badmintonhal, klatrevæg
- Afstressningsområde med massagestol, ribber mv.
- Område med aktiviteter som airhockey og bordfodbold – ikke for studerende

AT ADMINISTRERE, KOPIERE OG ARKIVERE – birum

Der skal også medtænkes gode, funktionelle løsninger til de praktiske opgaver i hverdagen:

- Kopi- og postrum med gode lysforhold og bordplads til sortering og mindre opgaver
- Digitalt styret arkiv- og opbevaringsrum, det letter arbejdet med at finde frem til det data- og arkivmateriale. Gode lysforhold og bordplads til sortering

ARBEJDSKULTUR

*"Man skal være rodfæstet et sted
– kunne føle sig hjemme"*

Medarbejder på SUND

PARADIGMESKIFT

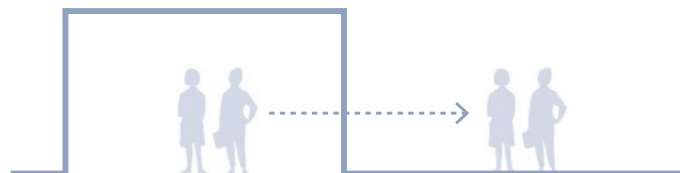
I de senere år er der sket et markant skift i forhold til arbejdskultur. Arbejdsmiljøforskningsfonden beskriver i en rapport fra august 2011, der er baseret på både kvantitative og kvalitative undersøgelser, hvordan grænser på arbejdsmarkedet opløses og fjernes. Arbejdet, som vi kender det fra det traditionelle lønarbejde, udføres ikke længere kun på arbejdspladsen indenfor normal arbejdstid. I stedet er tale om et "grænseløst arbejde", som arbejdsformen kaldes, hvor vilkårene er mere fleksible. Således kan arbejdet i princippet foregå på alle tider af døgnet, ligesom det ikke kun udføres på arbejdspladsen, men også hjemme, i toget eller ude hos samarbejdspartnere. Endelig er også organiseringen af arbejdet blevet mere grænseløs, idet vægten oftere og oftere lægges på værdibaseret ledelse og selvledelse. Med det grænseløse arbejde er der med andre ord sket et skift fra en arbejdsplads styret af rammerne til en arbejdsplads styret af aktiviteterne.

Dette paradigmeskift fra en statisk til mobil arbejdsform har også betydning for arbejdskulturen på arbejdspladserne. Arbejdskulturen er unik for den enkelte arbejdsplads, og den vedrører aspekter som eksempelvis trivsel, samarbejdsformer, omstillingsparathed og ledelsesform.

Set fra medarbejdernes perspektiv medfører det grænseløse arbejde således en forskydning fra en ydre regulering af arbejdet til en indre og subjektiv regulering af arbejdet. Fokus rettes derved mod de enkelte medarbejdere, som både får mere indflydelse på og mere ansvar for arbejdsopgaverne. Dette kan selvsagt både have positive og negative effekter. På den ene side oplever

medarbejderne en høj grad af kontrol over deres arbejdsdag og tillid fra arbejdsgiverens side, men på den anden kan det også medføre en række udfordringer som eksempelvis at skulle vænne sig til nye typer arbejdsformer.

Set fra virksomhedens perspektiv betyder den grænseløse arbejdskultur derved, at virksomheden må stille fleksible og engagerende rammer op for medarbejderne, der ikke medfører stress hos medarbejderne. Rammerne skal derudover sikre, at medarbejdernes individuelle arbejde til sammen og i fællesskab bidrager til at løse virksomhedens kerneopgaver. Den høje grad af individualitet skal med andre ord suppleres med rammer, der kan udvikle gode og anerkendende samarbejdsrelationer med både ledelsen og mellem medarbejderne på arbejdspladsen. Som det også peges på i Arbejdsmiljøforskningsfondens rapport er dette vigtigt for at kunne udvikle og skabe værdi i virksomheden.

ARBEJDSKULTUR OG VÆRDISKABELSE

Udviklingen af en sådan arbejdskultur, som er værdiskabende for virksomheden, baserer sig efter vores erfaring på samspillet mellem en række nøglefaktorer:

Organisation:

Et centralt element er organisationsformen og arbejdskulturen. At udvikle en organisation kræver først og fremmest en kortlægning af organisationens ressourcer og muligheder. Hvor stor er organisationen, og hvilken type arbejde udføres? Hvem er medarbejderne og ledelsen, og hvordan er arbejdsrelationerne?

Strategi:

Derudover kræves en samlet, langsigtet strategi. Findes sådan én allerede, og er den stadig aktuell? Involverer den hele virksomheden?

Identitet:

Det er samtidig vigtigt med en samlet identitet. Hvordan ser organisationen, ledelsen og medarbejderne sig selv? Og hvordan skal organisationen fremover brandes?

Teknologi:

De senere års teknologiske udvikling skaber også nye muligheder for virksomhederne. Hvordan kan teknologi bedst muligt understøtte det fremtidige arbejde, herunder også sociale medier, kommunikationsplatforme, mv.?

Bæredygtighed:

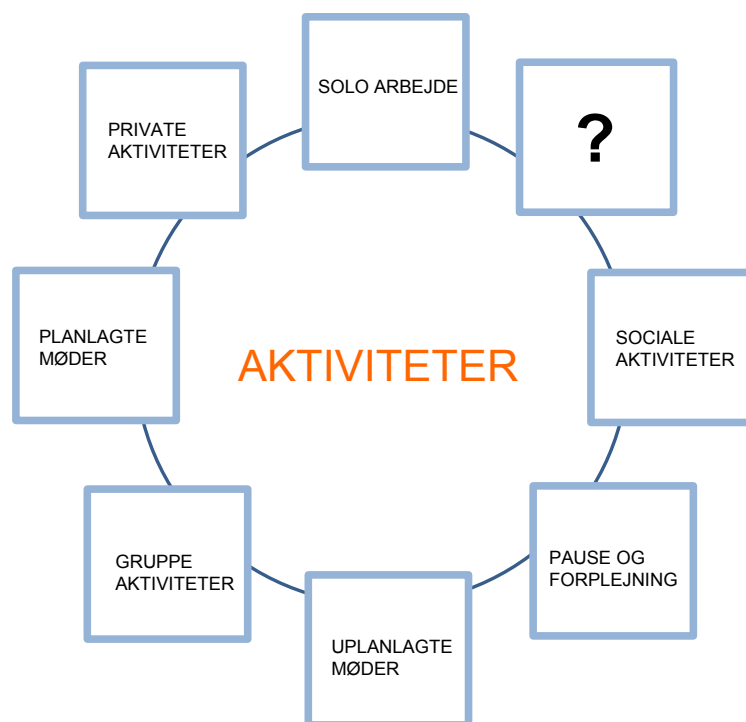
Det må endvidere overvejes, hvilken rolle social, økonomisk og energimæssig bæredygtighed spiller i virksomheden. Skal der fremadrettet i større eller mindre grad indarbejdes energisparende tiltag, ske optimeringer ift. arealet, mv.?

Fysiske rammer (arkitektur):

Derudover må det undersøges på hvilken måde arkitekturen understøtter organisationsstrukturen, strategien og brug af teknologi, samt om den tillader fleksibilitet. Hvis ikke; hvad er der så ressourcer til og ønsker om?

Indretning:

Indretningen er med til at binde faktorerne sammen og understøtte medarbejdernes daglige arbejdsliv. Indretningen må understøtte både orienteringen og fællesskabet i virksomheden, samt at der er plads til den individuelle medarbejder. Der er brug for viden om medarbejdernes behov, aktiviteter samt hvad, der skal til, for at medarbejderne føler sig godt tilpas. Hvad kan eksempelvis en transparent indretning betyde for nye og tværfaglige samarbejder? Og hvordan sikres et godt arbejdsmiljø med god akustik og perioder til at koncentrere sig?

"Foranderlighed bliver et nøgleord"

Eva Bjerrum, forsker, Alexandra Instituttet

FREMTIDENS ARBEJDSPLADS

Futuristisk svævende mødelokale over laboratorieområde på Queen Mary University of London, Centre for Cell and Molecular Biology

Hvordan vi indretter vores arbejdsplads i fremtiden er selvfølgelig interessant, når vi gerne vil indrette en arbejdsplads, som skal understøtte en langsigtet strategi og fremadrettet tiltrække de bedste og mest kompetente medarbejdere. Dette kræver en forståelse for, hvilke tendenser og udfordringer, der menes at tegne fremtidens arbejdsliv.

Paradigmeskiftet, som sker i øjeblikket – et skift fra en statisk til en mobil arbejdskultur – påvirker, som det også er fremgået blandt medarbejderne på SUND, at det i langt højere grad er aktiviteter, situationer og arbejdsformer frem for rammerne, der strukturerer arbejdsdagen.

Det er med andre ord foranderlighed, der kendetegner fremtidens arbejdspladser. Dette vil ifølge forsknings- og innovationschef ved Alexandra Instituttet, Eva Bjerrum, også være nødvendigt at tænke ind i de fysiske rammer. Der vil med mellemrum være behov for at ændre rammerne, så de afspejler den løbende forandring i virksomhedens samarbejdspartnere og opgaver.

Generationen mellem 15 og 30 år betegnes af Jens Nielsen fra Center for Ungdomsforskning betegner i den forbindelse som MeWe-generationen. De søger både fællesskabet og den individuelle frihed i deres (kommende) arbejdsliv, hvilket blandt andet stiller krav til arbejdspladsen om, at storrumskontorer suppleres med eksempelvis projektrum og stillerum. Denne generation er desuden vokset op med internettet og dét at være online. Digitale og sociale medier opleves som en selvfølgelighed og vil være et minimumskrav, for at de oplever fleksibilitet i arbejdsdagen.

Fremtidsforsker Anne Skare Nielsen beskriver derudover, at der med individualiteten følger, at arbejdet bliver mere specialiseret og komplekst. Arbejdet foregår oftere og oftere bag en computerskærm eller i et mødelokale, og medarbejderne får sværere ved at formidle arbejdet for kollegaerne. Det er i takt med denne udvikling, at medarbejdernes behov for andre typer af fælles historier på arbejdspladsen øges. Historierne vil i højere grad omhandle sociale fællesskaber, hvor også de fysiske rammer og faciliteter er en del, som eksempelvis "at vi er dem med bordfodbold eller det skøre møderum." Eller som vi så tidligere; udsmykning af frokoststuen. Også aktiviteter som firmasport og sociale arrangementer kan være med til at sikre det sociale fællesskab og tilhørsforholdet til arbejdspladsen.

Disse tendenser og udfordringer kan imødekommes med en indretning, der består af mange forskellige typer arbejdsmiljøer. Det vil være hensigtsmæssigt med en hybrid af flere typer arbejdsstationer og faciliteter, der på

forskellige måder både understøtter forskellige samarbejdsformer og aktiviteter, samt appellerer til forskellige typer af medarbejdere. Stikordene til indretning af fremtidens arbejdsplads vil med det udgangspunkt være:

- Fællesskab
 - socialt sammenhold bliver vigtigt
- Balance
 - mellem arbejde og privatliv vha. mulighed for hjemmearbejdspladser og f.eks. at mødes på et såkaldt satellitkontor, hvis man bor langt fra arbejdspladsen
- Symboler
 - mulighed for at sætte præg på omgivelserne
- Kreativitet
 - arbejdspladsens fysiske indretning skal inspirere til nye ideer og tværfagligt samarbejde

1. præmieforslag i konkurrencen En dag på fremtidens kontor: One Place lavet af studerende fra CBS, RUC og KADK. Handelshøjskolen i Århus 2008. Kollegaen ses via en gulv-til-loft skærm og sidder fysisk et andet sted

FORTÆLLINGER

Når medarbejderne og de studerende på SUND beskriver deres opfattelse af det nuværende SUND eller deres ønsker for Nyt SUND, er det typisk tre temaer, der går igen. På tværs af brugergrupperne tales der om en forbedring af åbenheden og orienteringen på SUND, behovet for omgivelser, der både giver mulighed for sparring og fordybelse, samt hvordan undervisningsformerne er under forandring til mere interaktive undervisningssituationer. Over de næste par sider og med udgangspunkt i beskrivelser fra brugerne uddybes disse forskellige temaer i tre fortællinger om SUND.

FORTÆLLING #1

ÅBENHED OG ORIENTERING

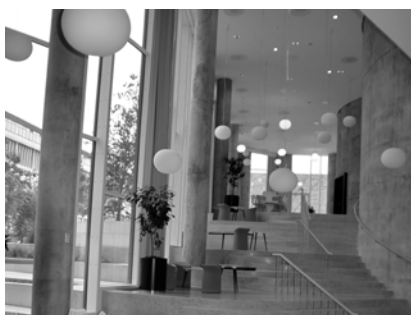
- om at kigge ind og kigge ud

En helt primær forståelse af SUND i dag er, at det både geografisk, visuelt og digitalt er svært at orientere sig.

Således virker gangene på Campus og i flere af Winsløwparkens bygninger lange og mørke. Skiltningen er samtidig mangelfuld, hvorfor gæster udefra ofte er nødt til at ringe og spørge om vej, ligesom post- og vareleveringen sjældent kan finde de rigtige modtagere. Pakkepost ender hos de forkerte, der så skal bruge arbejdstid på at finde den rigtige ejer.

I tråd hermed efterlyser medarbejderne og de studerende større visuel sammenhæng. De ønsker noget i stil med bygning 25 i Winsløwparken, der gerne fremhæves som en rigtig god bygning at arbejde i. Dette pga. de mange vinduer og transparente glaspartier, der både tillader naturligt lys at komme ind, og giver mulighed for, at "følge med i, hvad der sker i verden udenfor." Derudover efterlyser de et bedre bookingsystem, der giver et hurtigt overblik over fri lokaler, og som sikrer, at lokaler ikke står tomme, hvis folk har glemt at fjerne en booking. Brugerne skal her nemt kunne reservere direkte via internettet. I dag skal studerende igennem den rigtige person for at booke et lokale. Det kræver viden om hvem, de skal spørge. Endelig efterspørges et fælles intranet, som benyttes af alle institutter og medarbejdere. Dette er ikke tilfældet i dag. Pga. tilbagevendende problemer med nedbrud og lignende, falder mange fra. Der er behov for en fælles og bedre sammenkørt digital infrastruktur med en høj grad af selvbetjeningsmuligheder for både studerende og medarbejdere.

Det, som efterlyses, er med andre ord større åbenhed, gennemsigtighed og tilgængelighed på både det fysiske og digitale niveau. Som medarbejder skal man kunne kigge ud, mens man som besøgende skal kunne kigge ind. Det skal være nemt og hurtigt at finde det, man søger. Det er derfor vigtigt med et hus, der er lyst, venligt og åbent samt en teknologi, der understøtter og signalerer dette. Det blev her flere gange fremhævet, at en fælles og godt indrettet modtagelse eller reception, der byder folk velkommen, samt interaktive, elektroniske skærme, der guider om praktiske ting og viser vej, ville være en stor hjælp.

Centrale fællesarealer i SEB Bank

ÅBEN OG LUKKET DØR

FORTÆLLING #2

- om sparring og fordybelse

Åbenheden var også på spil i en anden sammenhæng, nemlig i forhold til kontoret. "Vi har en åben-dør-politik" lød det således fra mange af medarbejderne under interviewene. Det fysiske, personlige møde samt det at signalere, at man er til rådighed for sine kollegaer, blev fremhævet mange gange. Der er et klart ønske om at have en kultur baseret på åbenhed og samarbejde. Af samme grund blev der under interviewene gerne talt om, at det nuværende SUND mangler steder, hvor man mere uformelt kan snakke med sine kollegaer. Hvor der er mulighed for at sparre med hinanden. Udover i tekøkkener og frokoststuer foregår denne sparring i dag gerne på folks kontorer – hvis døren altså er åben.

Det er den nemlig ikke altid. "Man skal kunne lukke døren" lød det ligeså ofte. I modsætning til at stå til rådighed for sparring, er det også vigtigt at kunne finde 100% ro. Der skal være mulighed for at fordybe sig i ens arbejde og forskning uden at blive forstyrret af andres samtaler og telefonopkald. Hvis der er for meget støj omkring én, er der stor risiko for, at der arbejdes hjemme. Og meget hjemmearbejde betyder, at man får mindre føling med, hvad der sker i forskningsmiljøet. Endelig er det ikke alt, der tåler at blive diskuteret i mere uformelle omgivelser med andre i nærheden. Ofte er der situationer, hvor der er behov for fortrolighed omkring forskning og samtaler med eksempelvis informanter, patienter og kollegaer.

Kontoret er også vigtigt af en tredje grund. Ifølge mange af interviewpersonerne er det en stor fordel at have nem og direkte adgang til ens computer, bøger, artikler, præparater og eksperimentmateriale. Også selvom mere og mere opbevares digitalt på computere og tablets, og omfanget af nyt papirmateriale derfor er faldende.

Transparent arbejdsmiljø på Center for Proteinforskning, Panuminstituttet, KU

FORTÆLLING #3

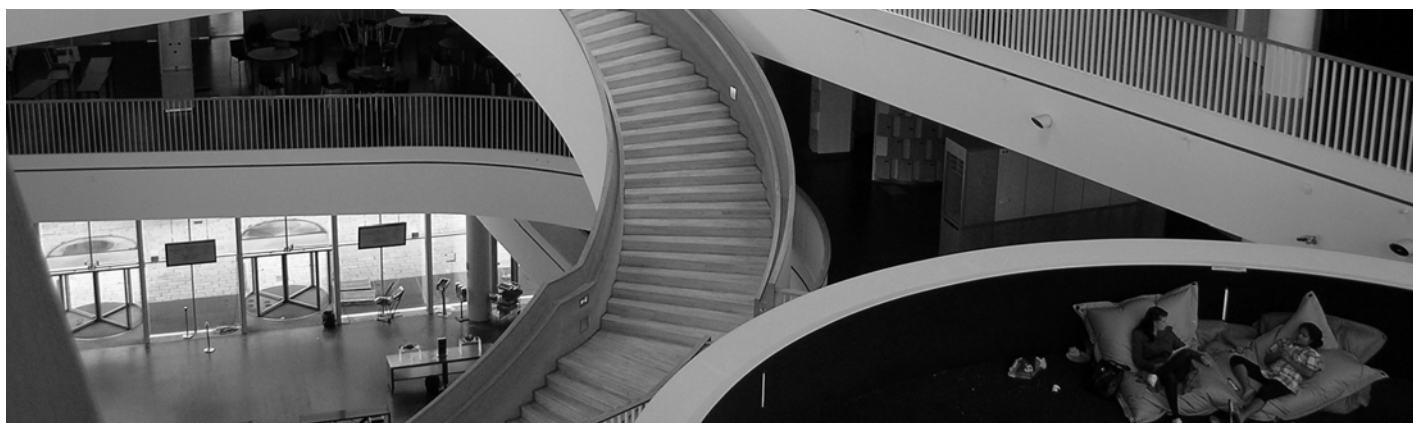
FLEKSIBILITET OG INTERAKTIVITET

- om den interaktive undervisningssituation

"De studerende orienterer sig anderledes" var et tredje centralt tema. Som én af interviewpersonerne beskrev det, så bliver "fortællingerne" i højere grad formidlet udenfor universitetet, mens "dialogformerne" bliver en større og større del af undervisningen. Hermed menes, at undervisningsformerne er under forandring. Der bliver færre forelæsninger for 100-200 studerende til fordel for holdundervisninger for 20-30 studerende. Forelæsningsne finder de studerende på internetvideoer eller lytter til via podcasts. Her kan de spole frem og tilbage, nemt få gentaget pointer, når det passer dem, og når de har brug for det. Holdtimerne benyttes så til at diskutere og udtrykke holdninger med både undervisere og hinanden – der var bred enighed om, at "forståelse sker i fællesskab."

Med de studerendes fokus på dialog og debat for at opnå forståelse stilles også nye krav til undervisningsområderne. De skal være fleksible og "kunne indrettes efter undervisningsformen, og ikke omvendt", som det ofte er tilfældet i dag. Der skal være strømstik nok til alle, mobile skillevægge, smartboards samt vægge, man kan skrive på. Der er også behov for storskærme, hvor de studerendes computere kan kobles til under gruppearbejde, og som giver mulighed for videoopkobling til operationsstuer, laboratorier og lignende.

Derudover fremhæves, at undervisningsrummene skal give mulighed for nemt at veksle mellem teori og praksis – laboratorierne skal ind i lokalerne, så der skabes en interaktiv og engagerende undervisningssituation. De studerende skal eksempelvis kunne lære om sygehistorie og blodtryk samtidig med, at der er udstyr til, at de kan tage hinandens blodtryk. På lignende vis skal idrætsfagene have øvelsesmuligheder inde i lokalerne – det kan være alt fra ribber og træningsmaskiner til en trampolin. Det handler om at sammenkoble undervisning, diskussion og klinik på nye og engagerende måder.

Fleksibel arkitektur på Ørestad Gymnasium

UNDERVISNINGS- SITUATIONER

"Det er tit det lokale, der er til rådighed, som sætter rammen for den type undervisning, der er mulig. Det burde være omvendt."

Underviser på SUND

FRA UNDERVISNINGSRUM TIL UNDERVISNINGSSITUATIONER

Det er ikke bare kulturen på arbejdspladserne, der ændrer sig fra en statisk til en mere mobil arbejdsform. Også de studerendes arbejdsformer er blevet mere mobile og kan foregå mange steder. Frem for bøger og papirer er deres rygsække således først og fremmest pakket med en bærbar computer eller en tablet.

Nye digitale muligheder betyder samtidig, at de studerende oftere og oftere finder oplysninger og viden på internettet. Her kan de få gentaget pointer på forskellige måder, så mange gange de har brug for. Således er særligt en lang række Youtube-videoer, optaget af den indiske professor Dr. Najeeb, meget populære (http://www.youtube.com/watch?v=cq8PPqUDTSo&list=PL62A9992AFF872AAB&index=1&feature=plpp_video). Derudover går de studerende også typisk udenom SDUs intranet, når de deler filer, noter mv. Frem for SDUs eget Blackboard benyttes sider som Dropbox og Boxnet. Tendensen til at søge digitale løsninger udenfor SDU og SUND kræver opmærksomhed fremadrettet, hvis undervisningen og studierne ikke skal foregå parallelt. Det er vigtigt, at SUND selv tilbyder de studerende en digital platform, der imødekommer behovet for podcasts, videoer, fildeling mv.

De studerende efterspørger i den forbindelse i højere grad en anden type undervisning end den traditionelle undervisning med envejskommunikation, når de befinder sig på Campus. Undervisningen skal være præget af dialog og interaktion med både undervisere og hinanden, hvor der er mulighed for at få belyst og diskuteret problemstillinger i både teori og praksis. Dette stiller krav om en høj grad af fleksibilitet i de fysiske omgivelser, hvor indretningen nemt kan tilpasses den konkrete undervis-

ingssituation, hvad enten denne er gruppearbejde, øvelsestid eller teoretisk gennemgang ved underviseren.

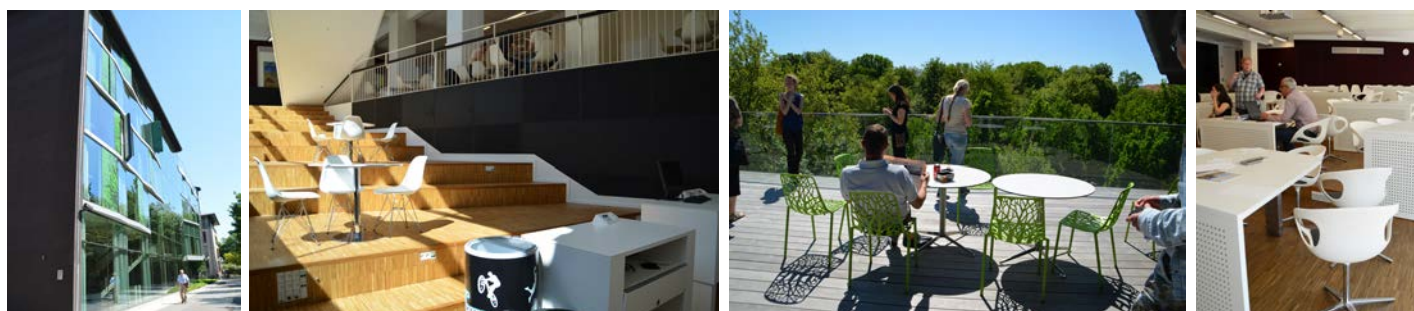
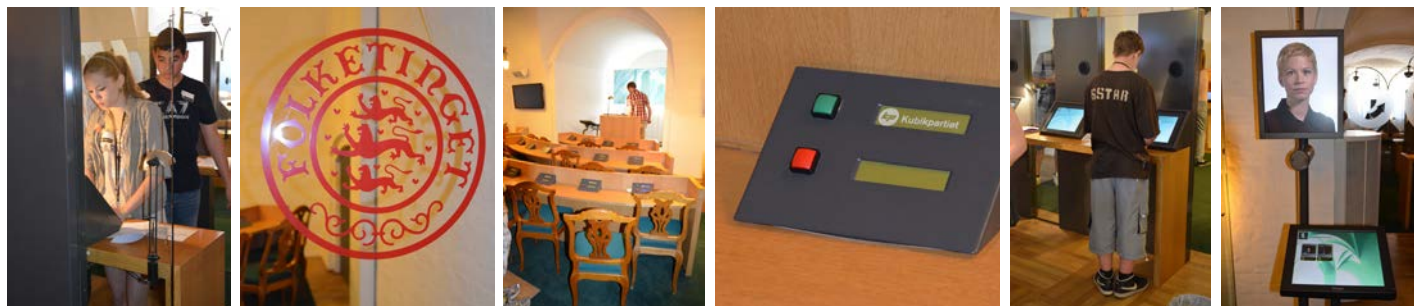
I SUNDs nuværende fysiske rammer mangler denne form for fleksibilitet. Fremfor at understøtte og muliggøre forskellige typer af undervisnings- og studieformer, bestemmer de fysiske rammer derimod, hvilke muligheder de studerende og underviserne har. Da der samtidig er en generel mangel på lokaler og rum, er dette medvirkende til, at de studerende bruger næsten 25% af deres studietid hjemme frem for at være på Campus. Derved er de heller ikke fuldt integreret i forsknings- og studiemiljøet på SUND.

Frem for at forstå de studerendes hverdag med udgangspunkt i de forskellige undervisningslokaler, som de befinder sig i, er det altså nødvendigt i stedet at tage udgangspunkt i, hvilke typer af undervisningssituationer, som de studerende indgår i. Der er her tale om følgende situationer:

- Forelæsninger for hold på 100-200 studerende, også gerne med mulighed for mindre summemøder, diskussioner og gruppearbejder
- Holdundervisning på 20-30 studerende, hvor der veksles mellem teorigennemgang, fælles diskussion og gruppearbejde
- Gruppe- og projektarbejde med adgang til whiteboards og AV-udstyr
- Helt ro til at læse
- Uformelle faglige diskussioner på tværs af årgange – et fælles studieområde og "lektiehjælpssted"
- Sociale møder på tværs af årgange

STUDIETUR

For at få konkret inspiration til, hvordan de studerendes ønsker og behov kan imødekommes, blev der arrangeret en studietur rundt til fem moderne og innovative undervisningsmiljøer i og omkring København. Deltagerne var repræsentanter fra den projektgruppe, der er nedsat med henblik på at finde frem til de bedst egnede måder at organisere undervisningsarealer på i Nyt SUND. Derudover deltog også fem studerende.

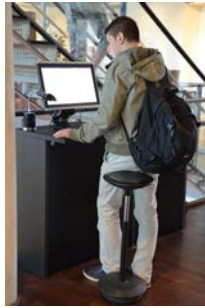

FOLKETINGETS BESØGSCENTER

Politiker for en Dag er Folketingets interaktive besøgscenter for 8. og 9. klasser. Styret af 46 computere og suppleret af en ansat i Folketinget fungerer det som et fysisk rollespil, hvor eleverne lærer om politik og demokrati. Besøgscen-tret er beliggende i et 300m² stort lokale under tårnet på Christiansborg. Centeret er indrettet som et højteknologisk minifolketing med folketings-sal, vandrehal, bibliotek, udvalgs-værelser, medlemskontorer og gruppeværelser. Som besøgende bliver eleverne placeret i fire forskellige partier, hvor det er op til grupperne selv at formulere holdninger og politiske grundværdier. Eleverne tager stilling til tre forslag med indflydelse fra forskellige faktorer såsom partifæller, vælgere, eksperter og interesseorganisationer. Der skal holdes taler, laves politiske aftaler og lyttes til bekymrede borgere. Rollespillet afsluttes med afstemninger i centrets Folketingssal. Her er det Folketingets formand, der virtuelt og på storskærm, leder møderne i salen. Vi hørte, at den virtuelle indlæringsform kunne bibringe eleverne den samme viden i løbet af de tre timer besøget varer, som der i skolen ville skulle bruges tre uger på.

CBS PORCELÆNSHAVEN

I Den Kongelige Porcelænsfabriks over 100 år gamle Råvarebygning fik CBS i 2005 et helt nyt og moderne studiemiljø, der er kendetegnet ved åbenhed og overskuelighed. Kig på tværs af bygningen til auditorier, mødelokaler, områder til gruppearbejde og en mindre kantine, giver mulighed for at opleve og tage del i livet på universitetet på en helt ny måde. Og med en åben facade mod Frederiksberg Have trækkes de ydre, grønne omgivelser ind i bygningen. Indret-ningen præges samtidig af en høj grad af fleksibilitet. Således så vi, hvordan mange vægge og afskærmninger kan bruges som tavler. Og i samspil med en rumlig organisering uden mange niveauforskelle er det muligt for undervis-eren nemt at bevæge sig rundt mellem de studerende samt at veksle mellem undervisningssituationer. Ombygningen er tegnet af Henning Larsen Arkitekter.

CBS KILEN

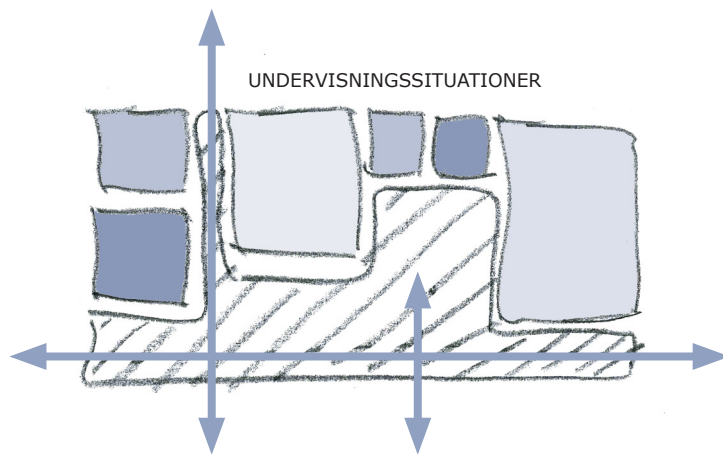
I forlængelse af CBS øvrige campusområde ved Solbjerg Plads på Frederiksberg ligger Kilen. Kilen stod færdig i 2005 og er kendetegnet ved åbenhed og flydende grænser rummene imellem. Således så vi, hvordan Kilen er organiseret omkring et atrium, der skyder sig op gennem hele bygningens højde. Fra hver etage kan den besøgende se ud i husets atrium og orientere sig. Kontorerne ligger tilbagetrukket fra de ovale gangpartier, kun adskilt fra det store rum via en glasvæg. I stuetagen skyder plateauer sig som øer ud i rummet, hvor de studerende har plads til samarbejde, møde, hvile eller en kop kaffe. Huset er tegnet af Lundgaard & Tranberg Arkitekter.

CBS SOLBJERG PLADS

Solbjerg Plads er den primære bygning på CBS' campusområde. Bygningen består af en lang bygning, som gennemskæres af tre tværgående bygninger. Overdækket med et glastag i tredje etages højde, præges Solbjerg Plads af lys og åbenhed. Omkring den treetagers indgangsfoyer findes kantine, auditorium og bibliotek, og i direkte forbindelse til biblioteket er placeret Learning Resource Center, som er et digitalt bibliotek med læsesale i tre etager. Biblioteket er i fire etager, og fungerer både som CBS' interne bibliotek og offentligt specialbibliotek. Sammen med lange åbnings-tider betyder de mange funktioner samlet på ét sted, at denne del af CBS er særligt populært blandt de studerende. Langs studenterstrøget, der løber hele vejen ned gennem bygningen, er placeret auditorier, undervisningslokaler, café samt arbejdspladser for de studerende. De nære udearealer ud til Solbjerg Plads består af caféhave og en birkelund i opholdslommerne ud for grupperummene, som i solskin bruges meget, både fagligt og socialt. Arkitekturen står Vilhelm Lauritzen AS for.

ØRESTAD GYMNASIUM

Ørestad Gymnasium blev opført umiddelbart i kølvandet på den ny Gymnasiereform fra 2005, og bygningen er udformet med tanke for gymnasiereformens ønske om at fremme tværfagligt samarbejde. Huset består af en centralt beliggende trappe, der er et centralt omdrejningspunkt i gymnasiet. Trappen er ikke blot tænkt som cirkulation fra a til b, men også som mødested og kort ophold. Herfra kan bygningens øvrige planer overskues, og man kan som besøgende nemt orientere sig. Gymnasiet markerer sig tydeligt ved en ambition om at skabe et stort vidensrum, hvor elever såvel som lærere kan mødes på tværs af fag og samarbejde. Gymnasiet gør op med tidligere korridorbyggerier og peger på et åbent studiemiljø, hvor grænser er ophævet, og lyse, åbne og fleksible rum er afgørende. Således så vi, hvordan traditionelle klasselokaler er afløst af forskellige typer mere eller mindre afgrænsede rum, hvor indretningen består af alt fra almindelige borde og stole til FatBoys. Dette stiller krav til undervisning og planlægning så vel som til kulturen på stedet. Gymnasiet er det mest søgte i Danmark. Huset er tegnet af 3XN.

Skitse - indretningsprincip ZARK

ERFARINGER OG ØNSKER - UNDERVISNING

Interviewundersøgelsen og inspirationen fra studieturen giver en samlet forståelse for udfordringer og muligheder for indretningen af det fremtidige undervisningsmiljø på Nyt SUND. I forhold til rum, der kan understøtte de forskellige undervisningssituationer, kan der således peges på, at der er brug for fleksible og foranderlige rum, hvor:

- Der kan veksles mellem teori, diskussion og praktiske øvelser
- Der kan skiftes mellem undervisningsformer i løbet af undervisningstimen – fx fra den mere klassiske forelæsning til undervisning baseret på gruppe- og projektarbejde
- Der er AV-udstyr og trådløst internet, som fungerer hver gang, samt strømstik nok til alle. Ikke placeret i borde, da det låser bordopsætningen
- Skillevægge og vægge kan anvendes som whiteboards og tavler

Besøgsstederne gav på hver deres måder helt konkret inspiration til, hvordan disse krav og forventninger til undervisningsrum og studiemiljøer kan imødekommes.

Folketingets Besøgscenter gav her først og fremmest deltagerne et indblik i, hvordan teknologi og digitale medier kan:

- Formidle kompleks og svært stof effektivt og inspirerende
- Skabe engagerende og interaktive læringsmiljøer
- Give mulighed for at stifte bekendtskab med teoretiske problemstillinger i praksis, samtidig med at disse diskuteres.

Undervisningsrummene på CBS gav dernæst eksempler

på, hvordan kravene om rum, der tilgodeser vekslende holdstørrelser, gruppebaserede undervisningsformer samt behovet for forskellige studiezone kan imødekommes.

I Kilen og på Solbjerg Plads er således søgt at skabe forskellige former for studiezone, der tillader både fordybelse og projektgruppearbejde. Der er blandt andet:

- Indbydende læsesale med lange åbningstider og nem adgang til blandt andet bibliotek, kantine og café
- Afskærmede kroge med borde i forskellige højder og størrelser
- Rum, både inde og ude, der kan anvendes i faglige så vel som sociale sammenhænge

I Råvarebygningen kan alle vægge og afskærmninger bruges som whiteboards, og de fleste undervisningsområder er flade uden niveauforskellene mellem underviser og studerende. Det betyder:

- At det er nemt at skifte undervisningsform til projekt- og gruppebaseret arbejde, både under og efter undervisning
- At underviserne har bedre muligheder for at bevæge sig rundt i lokalet. Det gør både kontakten med de studerende bedre, ligesom også mulighederne for diskussioner styrkes

På Ørestad Gymnasium fik deltagerne en fornemmelse for:

- Hvordan en helt åben rumstruktur med en meget fleksibel indretning kan danne ramme om både undervisning, tværfaglige samarbejder og uformelle møder mellem undervisere og studerende og studerende imellem

UNDERVISNING - PROJEKTGRUPPENS OPSAMLING

UNDERVISNINGSAREALER I NYT SUND

Det er overvejende sandsynligt, at undervisningen vil være anderledes i fremtiden. Den traditionelle forelæsning og den klassiske holdundervisning baseret på envejskommunikation viger for en stigende forventning og et krav om interaktion og dialog mellem underviser og studerende.

Det stiller krav til både underviser, studerende og rum. Der er allerede forsøg med vodcast og podcast, der former undervisningen på nye måder med krav om forberedelse også til de studerende, som den traditionelle forelæsning ikke krævede. Det betyder, at der i fremtiden vil være mulighed for, at de studerende får en del af basale viden direkte i øret eller via en instruktionsvideo eller kort film – og den studerende kan høre/se og genhøre/-se et indlæg, når det passer ham/hende. I stedet vil tiden på campus med en underviser stille forventning og krav om dialog og interaktion både i større forsamlinger, på hold og i grupper. Det skal rummene geares til.

I forhold til fx simulering- og færdighedstræning kan det overvejes, om dele af undervisningen kan automatiseres på en e-læringsplatform, der er engagerende og interaktiv (jf. Folketingets Besøgscenter).

Kulturændring

Et sådan nyt koncept for læring og undervisning, hvor underviseren og de studerende får nye roller, kræver en kulturændring.

Underviseren skal formulere og formidle det basale stof kort og præcist på film eller lydfil og dertil tilbyde muligheder for at dykke ned og udforske videre selv. Den studerende skal bruge materialet og forberede sig til en dialog efterfølgende med medstuderende og underviseren. Herigennem forstås stoffet og ny viden vil kunne genereres i interaktionen mellem studerende og underviser. Det betyder, at det fysiske møde mellem underviser og studerende giver noget, som den traditionelle forelæsning eller en film ikke kan give.

For underviseren vil kompetenceudvikling og supervision være en nødvendig prioritering, da underviserens rolle er forandret.

Krav til rum

Et sådan koncept stille klare krav til undervisningsarealerne, som skal være fleksible, foranderlige og gearet til interaktion frem for envejskommunikation. Det betyder:

- at en underviser let skal kunne være i kontakt med alle studerende i en given undervisningssituation (dvs. ikke aflange lokaler med langt til bagerste række)
- at møbler er mobile og indrettet efter, at man ikke nødvendigvis sidder ned i 45 min på samme plads
- at sammenhængen mellem forskellige typer undervisningsrum er gennemtænkt
- at det er let at finde de tomme lokaler og at rum kan skifte fra undervisningsrum til "læsesal" eller grupperum
- at der er rum til studenteraktiviteter og studenterkontakt

- Rummene selv skal også være venlige, indbydende og funktionelle fx med vægge, der er én stor whiteboard eller lyddæmpning, der kan anvendes til ophængning.

Mere tid til studierne

Der er et ønske om, at de studerende bruger mere tid med deres studium. Det skal bygningen indbyde til ved gode studiezone til social kontakt, læsesal (CBS-bibliotek virker indbydende og funktionel og forslås som inspiration til SDU-bibliotek) og grupperum med de faciliteter, som forventes og efterspørges af de studerende. De skal have adgang til dataudveksling med hinanden og undervisere, der skal være fuld adgang til it, strømstik, skærme til gruppearbejde – og disse forhold skal være opdaterede, effektive og lette i brug. Omkring ny it og teknik er det væsentligt, at det er undervisningen, der stiller krav til teknik og it og ikke omvendt.

De studerende skal også have adgang til cafe/kiosk, så dagen på campus kan blive lang uden, at hverdagen gøres besværlig. Der skal være mulighed for afbræk i løbet af dagen med gode uderum og sports- eller kulturtilbud.

At færdes på campus og arbejde med sit fag skal være en livsstil. Det skal bygningerne understøtte. Det kan også være med relevante eksperimentarier for de studerende – fx "anatomarium" for medicin og biomekanik-studerende eller anden form for færdighedslaboratorium til selvstudium.

Konkrete idéer til rum:

- Auditorier med dobbelttrapper, så forelæsningen hurtigt kan ændres til gruppearbejde
- MIT-inspireret undervisningslokale/projektrum, hvor skiftet mellem arbejdet i grupper og i plenum er enkelt
- Undervisningsrum, der efter undervisningstid kan bruges til læsesal eller grupperum
- Trappearealer og andre bevægelsesarealer kan udfordres som studiezone med strømstik og mulighed for korte møder
- Farver og lys angiver mødesteder og studiepladser

Anbefalinger:

- Undersøg nye e-læringstilgange fx på Ekstra bladet og Fyns Stiftstidende
- Brug fakultetets strategiarbejde til at nå et nyt og fremadrettet undervisningskoncept
- Undersøg evalueringer af U1 (nyrenoveret) og projektrum på SAMF
- Gennemtænk nærheder i forhold til studieadministration, studenterorganisationer mv.
- Inddrag studerende i arbejdet
- Anerkendelse af behov for kulturændring hos både underviser og studerende

FORSKNINGSFORMIDLING OG ARKITEKTUR

"Serious og spændende forskningsformidling mellem kolleger, medarbejdere, studerende, gæster, patienter, pårørende, mv. spiller en vigtig rolle i både organisationerne og i forhold til det omgivende samfund."

Forskningsformidlingsgruppen, SUND

FORSKNINGSFORMIDLING

Med en vision om "at bidrage til at forbedre menneskers sundhed" er det vigtigt at gøre sig overvejelser om hvordan forskningen på SUND kan formidles på en forståelig, inspirerende og interaktiv måde. Som Sundhedsvidenskabeligt Fakultet er der her et ønske om, at huset i sig selv understøtter en sund livsstil, baseret på tanker om bevægelse og active living. Derudover ønsker SUND at rette et særligt fokus mod, hvordan arkitekturen samt nye teknologiske muligheder ellers kan tænkes med som virkemidler. Derfor er nedsat en projektgruppe, der skal finde frem til de bedst egnede måder, hvorpå byggeriet af Nyt SUND kan understøtte forskningsformidling. Projektgruppen undersøger i den forbindelse teknologiske så vel som arkitektoniske rammer og virkemidler.

TEMADAG

Med henblik på at få konkret inspiration til arbejdet er i første omgang blevet undersøgt, hvordan der arbejdes med forskningsformidling andre steder. Der blev arrangeret en temadag for projektgruppen med fokus på formidling og arkitektur. Temadagen foregik i København, og der var indbudt tre oplægs-holdere.

Nedenfor følger således en række eksempler fra både ind- og udland. Eksemplerne er inddelt efter om virkemidlet er arkitektonisk, teknisk eller om de er kendetegnet ved en kombination af flere virkemidler. På temadagen var fokus særligt rettet mod eksempler, hvor flere virkemidler kombineres.

INSPIRATION - ARKITEKTUR OG BEVÆGELSE

ROLEX LEARNING CENTER (2005), LAUSANNE, SCHWEIZ

Visionen for stedet er at bygge et universitet, hvor traditionelle grænser mellem fakulteter er erstattet med en holdning til samarbejde. Universitetet er designet på en sådan måde, at matematikere og ingeniører har mulighed for at mødes spontant og uopfordret med neuroforskere og sammen udvikle nye idéer.

www.rolexlearningcenter.ch

KANAGAWA INSTITUTE OF TECHNOLOGY (2008), KANAGAWA, JAPAN

Visionen er at skabe et værksted for studerende, hvor grænserne imellem arbejdspladser er ophævet. Visuel sammenhæng og kommunikation er aktuel gennem hele bygningen.

www.archdaily.com/66661/66661

MUSEUM FÜR NATURKUNDE (2010), BERLIN, TYSKLAND

Museet fungerer som både museum og forskningsinstitution. Som en del af en ombygning af vådsamlingen er forskningsarbejdet blevet synliggjort via en glasmontre. Opstillingen af fossilglas ændrer sig hele tiden i takt med forskningen.

www.naturkundemuseum-berlin.de

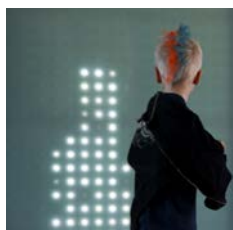

DEN BLÅ PLANET (2013), AMAGER, KØBENHAVN

Den besøgende ledes rundt i bygningen via en rampe. Lyd og billeder introducerer den stemning, der formidles i netop det udstillingsforløb, der ønskes.

www.denblaaplanet.dk/Pages/default.aspx

INSPIRATION - TEKNIK OG INTERAKTIVE SKÆRME

SENSITIV SKÆRM (2008), LOUISIANA, HUMLEBÆK

Nullohm har udviklet en sensitiv skærm, der registrerer bevægelser ved hjælp af en sensor. Bevægelserne får skærmen til at skifte farver.

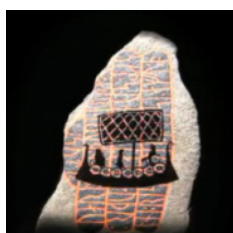
Web www.nullohm.com

QR-KODER

Placeret på alt fra reklamer, bannere og magasiner til mælkekartoner er QR-koder synlige flere og flere steder. Ved hjælp af en smartphone scannes koden, og brugeren ledes direkte til produktets hjemmeside.

www.da.wikipedia.org/wiki/QR_Code

MEJLBYSTENEN, INTERAKTIV RUNESTEN, KULTURHISTORISK MUSEUM I RANDERS

På Mejlbysten kan læses: "Åne rejste denne sten efter sin søn Eskil der døde på togt med Tore i Øresund." Denne historie iscenesættes og formidles ved hjælp af avanceret projekti- og interaktionsteknologi på en interaktiv runesten. Med elementer af alt fra historiefortælling og magi til interaktiv leg benyttes animationsfilm, illusioner, lyd og interaktion.

www.formidlingsnet.dk/magisk-runesten-far-storinternational-interesse

INTERAKTIV SKÆRM, STRUER MUSEUM, STRUER

Skærmen er en interaktiv samling af historier med billede, lyd, film og tekst, der fortæller og informerer om Struers historie. Skærmen giver også brugeren mulighed for selv at bidrage med fortællinger eller rette eventuelle fejl.

www.struermuseum.dk/da-dk/byskriveren.aspx

TEMADAG - KOMBINATION AF FLERE VIRKEMIDLER

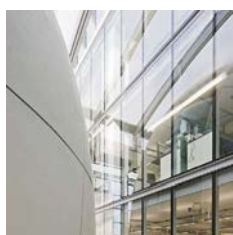

"VÆGGEN" – KØBENHAVNS BYMUSEUM

"Væggen" er udviklet og opsat af Københavns Bymuseum. Den opsættes på de store metro-byggepladser i København og fortæller om Københavns historie. En million mennesker har brugt skærmen, og mange københavnere har bidraget med lokale historier.

Projektgruppen blev især inspireret af, om der allerede nu og i en lidt mindre udgave kan forsøges med et pilotprojekt i stil med "Væggen", hvor det fortælles om forskningsprojekter. Samt om der kan opsættes skærme på OUH i venteområder.

www.copenhagen.dk/dk/det_sker/vaeggen1

DARWIN CENTERET – NATURHISTORISK MUSEUM, LONDON

Centeret er en del af det Naturhistoriske Museum (2001) i London. Det er både museum og forskningscenter, hvor besøgende og forskere færdes med kun en glasvæg imellem sig. En planlagt rute gennem centeret aktualiserer en interaktiv oplevelse for besøgende, hvor man kommer helt tæt på uden at gå i vejen.

Oplægget var særligt interessant i forhold til projektgruppens tanker om et universitet uden skodder mellem forskning og offentlighed. Darwin Centeret er et eksempel på, hvordan en "åben arkitektur" kan understøtte dette.

www.cfmoller.com/p/darwin-centre-anden-fase-i1834.html

DEN DANSKE PAVILLON – VERDENSUDSTILLINGEN, SHANGHAI

Den Danske Pavillon (2010) er opbygget som en dobbeltspiral med gangstier og cykelstier, som bringer den besøgende fra gadeplan op til en tagterrasse. Undervejs på gæstens færd op gennem bygningen findes informationsskærme, der viser billeder og film fra København. Den besøgende oplever således den danske kultur både fysisk og visuelt.

Projektgruppen fandt det især interessant, hvordan der i pavillonen blandt andet var arbejdet med en bæk som element til at skabe sammenhæng i designet og uformelle møder. Kan en lignende "rød tråd", der samtidig er funktionel, binde Nyt SUND og OUH sammen?

www.rasmusbrønnum.dk/2010/05/01/big-expo-2010-pavilion/

ERFARINGER OG ØNSKER - FORSKNINGSFORMIDLING

På baggrund af eksemplerne og temadagen er projektgruppen kommet et godt skridt videre i forhold til, hvordan arkitektur, teknologi og forskningsformidling kan tænkes sammen. Projektgruppen tager således følgende erfaringer med videre:

FORMIDLING GENERELT

- Strukturel ramme som giver genkendelighed, men er rummelig nok til det individuelle og omfatter:
 - Hele SDU og OUH
 - Brugerdreven forskning (fremtidens forskning? Politisk fokus på området)
 - Samarbejde med patientforening
 - Innovation
 - Studenterorienteret forskning
- Give folk differentierede billeder på hvor forskellige forskere og forskning er
- Kan kunst (jf. bænk i Pavillonen) bruges som middel ift. formidling?
- SDU har en vision om, at SDU skal være mere synlig i bybilledet. Kan formidling i bygningen kobles med formidling i byen. Hvordan kommer formidlingen i øjenhøjde og bliver mere konkret ift. borgerne.
- Arbejde med en interaktiv løsning inspireret af "Væggen" i de kommende år til formidling og udvikling.

ARKITEKTONISKE VIRKEMIDLER

- Arkitektonisk gennemsigtighed og åbenhed kan mindske skodder mellem forskning og offentlighed
- Et gennemgående design kan skabe sammenhæng
- Arkitektur kan skabe rumligheder, der opfordrer til møder

TEKNISKE VIRKEMIDLER

- Ny teknologi og interaktive skærme kan anvendes til at formidle forskningsprojekter og skabe interaktion mellem forskere og offentlighed samt forskere imellem. Overveje igangsættelse af interaktivt pilotprojekt allerede nu
- Skærme i venteområder og i forbindelse med naturlige mødesteder

"Væggen er klart noget af det, vi kan bruge"

Forskningsformidlingsgruppen, SUND

FORSKNING - PROJEKTGRUPPENS OPSAMLING

FORSKNINGSFORMIDLING – IDÉER OM ET FÆLLES KONCEPT NYT OUH/SDU

Baggrund

Uddrag fra fremtidsscenario udviklet i 2009 på SDU med deltagelse af OUH: "Mellem SDU og OUH er der omkring flere emner/temaer en formidlingsmæssig symbiose, som understøttes af fælles virtuelle og fysiske rum for formidling. Dette er et resultat af en fælles formidlingsstrategi med konkrete milestones gennem mange år."

Nyt OUH/SDU-projektet er et ambitiøst og stort projekt, der nyder stor opmærksomhed, og som i fremtiden forventes at sætte et væsentligt aftryk i forskning, uddannelse, forebyggelse og behandling. Det er derfor nødvendigt, at organisationerne har tanke for den kommende forskningsformidling samt forskningsinvolvering fra borgere og omgivelser, der har forventninger om at få indsigt i ny viden og i dialog om forskningsudviklingen.

I forbindelse med planlægningen af byggeriet forslås derfor et dedikeret fælles koncept for forskningsformidling, der dækker hele SDU og Nyt OUH.

Forskningsformidling – i et interaktivt koncept

Forskning er selvsagt en afgørende parameter for et

universitet og et universitetshospital. Derfor spiller en seriøs og interessant forskningsformidling mellem kolleger, medarbejdere, studerende, gæster, patienter, pårørende og resten af samfundet en vigtig rolle i begge organisationer.

I forbindelse med SDUs forberedelse til byggeprogramfasen er der nedsat en gruppe på tværs af SDU, Nyt OUH og OUH samt Medic OUH og BYGST. Sammen har vi søgt inspiration til et fælles afsæt for en formidling af forskning og samhørighed mellem organisationerne, der har interaktivitet og flervejskommunikation som et væsentligt opmærksomhedspunkt. Formidlingskonceptet skal blandt andet understøtte de fælles visioner om tværor-organisatorisk og tværfagligt samarbejde.

SDU og Nyt OUH, der på sigt bebor bygningerne, kan have forskellige delmål med formidling rettet mod forskellige målgrupper, der kan foregå både i bygningen samt i det offentlige byrum. Det er vores opfattelse, at samhørigheden mellem organisationerne styrkes af fælles formidlingsplatforme, og Nyt OUH og SDU kan herigennem understøtte deres samhørighed. Økonomisk og driftsmæssigt kan en fælles platform ligeledes være en fordel.

Formidlingsplatformen vil styrke både den interne og den eksterne kommunikation. Og særligt på det interne område kan platformen understøtte tværfaglighed og samarbejde på tværs af nye områder.

Hvad kan et gennemtænkt koncept gøre for SDU og Nyt OUH?

En seriøs og målrettet interaktiv forskningsformidling kan internt på Nyt OUH/SDU:

- Understøtte tværfaglighed og nye samarbejdsrelationer

Samarbejde er et væsentligt argument for Nyt OUH/SDU-projektet. Nybyggeriet skal ikke bare understøtte samarbejde mellem forskningsgrupper men også mellem institutter, fakulteter og organisationer.

- Give viden om forskningen i SDU/Nyt OUH

En øget viden om forskningen styrker tilhørsforholdet, engagementer og interessen for alle typer medarbejdere, der bliver medfortællere af de gode forskningshistorier. En interaktiv formidling kan understøtte den interne kommunikation og bidrage til en styrket forståelse og interesse i arbejdspladsen. Forskningsformidlingen favner grundforskning, translationel forskning og

entreprenant forskning.

- Stimulere borgerinvolvering i sundhedsforskningen
En interaktiv formidling rettet mod patienter og pårørende kan sammen med patientforeninger stimulere dialogen mellem patienter og forskere og dermed udvikle fx sundhedsforskningen.

- Engagere og inspirere studerende
Studerende kan få ny viden om forskningsmuligheder og høre forskningshistorier fra andre studerende.

Platformen kan også understøtte den organisatoriske fortælling og forståelse:

- Fortælle om baggrund, historier og dermed værdier
Fortælling om campus Odenses historie og udvikling.
Fortælling om naturen i området og om bæredygtige løsninger

Platformen deltager også i den eksterne formidling – både på campus Odense og i byrummet:

- Folkelig oplysning om universitets aktiviteter
Universitet skal kunne forklare offentligheden, at det er nyttigt, at der investeres i universiteterne. Herigennem styrkes image og forskningens licence to exist.

Et forskningsformidlingskoncept vil bidrage væsentligt til organisationernes kommunikation. Det vil eksternt styrke brands og image og internt engagement og forståelse – og det kan stimulere nye forskningskonstellationer i og mellem organisationerne.

Forslag til platform

Med inspiration fra blandt andet "Væggen", som er Københavns Museums store prisvindende formidlingssatsning, kan et Nyt OUH/SDU videreudvikle en IT-baseret løsning med fokus på interaktivitet til kollektivt brug. Platformen skal være fleksibel, så den kan differentieres og opfylde krav til flere målgrupper hos Nyt OUH og SDU. Platformen kan benytte både større og mindre skærme, der er tilpasset rum og brug. Platformen skal være forankret i kommunikationsmiljøet i tæt samarbejde med ledelse og fagmiljøer, så platformen understøtter strategisk kommunikation såvel som faglig kommunikation.

Platformen (fx store interaktive skærme) formidler forskning, forskningssamarbejde, forebyggelse, behandling. Platformen giver indsigt i forskningen og opfordrer til interaktion og dialog både direkte via interaktivitet eller indirekte gennem placeringen i det fysiske rum.

Platformen kan også bruges til simple projektioner fx af

organeller, molekylærmedicin eller velfærdsteknologi, der vækker nysgerrighed og interesse i sammenhæng med interaktive fordybelsesmuligheder.

Mål med platform

Målet med en fælles platform er at skabe en innovativ og seriøs formidlingsplatform, hvis grundkoncept kan anvendes til både den interne formidling, der understøtter visioner og intention om samarbejde og tværfaglighed samt den eksterne formidling både i bybilledet såvel som i det politiske fokus på brugerdreven sundhedsforskning.

Finansiering

Finansiering til udvikling søges via eksterne midler fx nationale og internationale midler til outreach samt midler fra fx patientforeninger og fonde.

Kunst

Vi forslår endvidere, at kunst og formidling til dels sammentænkes – for eksempel for at bidrage til en synlig og letgenkendelig sammenknytning af organisationerne. En model er for eksempel vist i BIGs bidrag til Expo 2010, hvor Jeppe Heins videreudvikling af bænken sammenkædede hele udstillingen og selv deltog aktivt i skabelsen af rumlighed til møder. I SDU/Nyt OUH-perspektiv kunne en sådan "bænk" være et synligt, sammenkæden-

de element, der forløber fra SDUs øvrige fakultet(er), gennem SUND-SDU og over i Nyt OUH.

De videre tanker

Det skal videre vurderes, om et fælles projekt kan være hensigtsmæssigt.

1.6.2012

Projektgruppe:

Annemette Hedegaard, OUH
Malene Rasmussen, Nyt OUH
Lars Petersen, Nyt OUH
Merete Ruager, SDU
Søren Hesseldahl, SDU
Niels Kring, SDU
Tomas Homburg, SDU
Anne Kathrine Overgaard, SDU

Bistået af Lene Schaumburg, ZARK

FOKUSOMRÅDER

*"Man bør generelt tænke SUND mere
som en serviceinstitution."*

Medarbejder på SUND

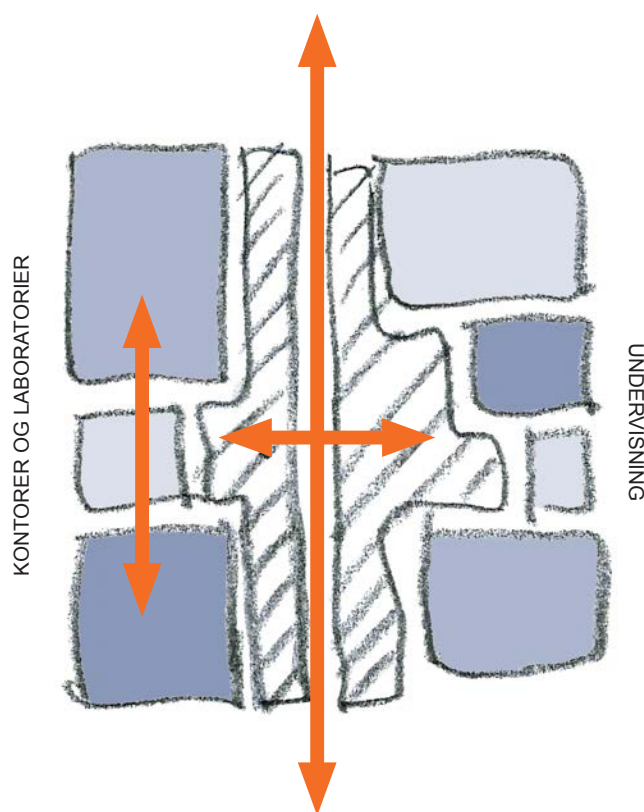
OPSAMLING

I dette afsluttende afsnit samles op på processen med inputs og erfaringer fra både interviewundersøgelsen samt projektgruppernes arbejde. Erfaringerne inddeles i tre fokusområder, der kan inspirere det videre arbejde med programmeringen og byggeriet af Nyt SUND. Fokusområderne går på tværs af ønsker, behov og inputs i forhold til fysiske rammer og undervisningssituationer såvel som forskningsformidling.

De tre fokusområder er:

- Aktivitetsbestemt og digitalt
- Fleksibelt og interaktivt
- Transparent og lukket

I tråd med beskrivelsen af hvordan fremtidens arbejdskultur ser ud, så er de tre fokusområder først og fremmest kendetegnet ved et behov for en høj grad af foranderlighed og åbenhed, hvor der skal være plads til den enkelte medarbejder.

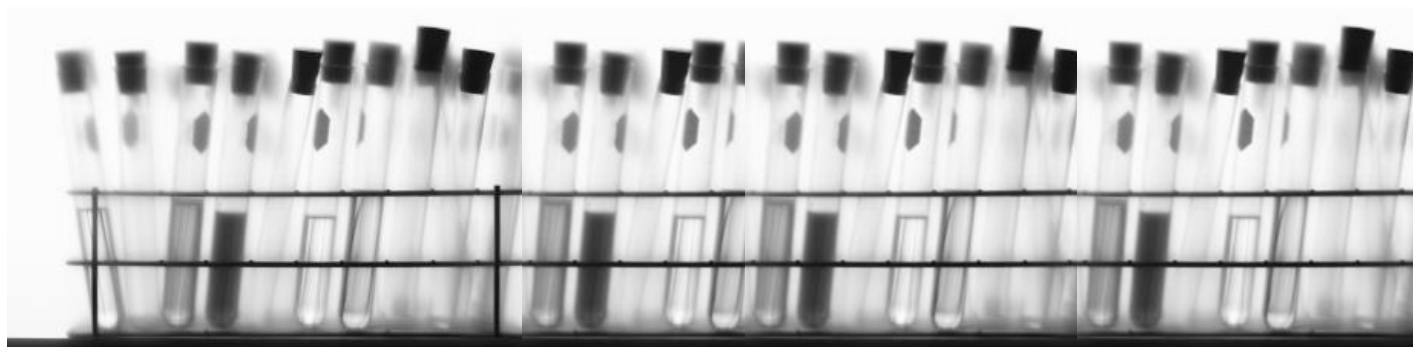

Skitse - indretningsprincip ZARK

FOKUSOMRÅDER

AKTIVITETSBESTEMT OG DIGITALT

Der er et ønske om og behov for løsninger, som imødekommer en aktivitetsbestemt arbejdskultur. Foranderlighed og mobilitet i medarbejdernes og de studerendes hverdag er allerede i dag et grundvilkår. Og forskning i arbejdskultur peger på, at tendensen kun lige er begyndt, især fordi de digitale muligheder hastigt bliver flere og mere avancerede. Arbejdsdagen på Nyt SUND vil i fremtiden være præget af, at medarbejderne og de studerende i stadig mindre grad er bundet til at udføre bestemte opgaver på bestemte steder og på bestemte tidspunkter. Udformningen af Nyt SUND vil derfor i høj grad handle om at udforme arkitektur, som understøtter de mange forskellige arbejds- og undervisnings-situationer, som medarbejdere og studerende vælger til og fra i løbet af dagen. Teknologien kan understøtte den mobile arbejdsplads, når den integreres og gøres let tilgængelig. Et arbejdsmiljø som kan være med til at tiltrække de mest kompetente medarbejdere og de dygtigste studerende, nationalt såvel som internationalt.

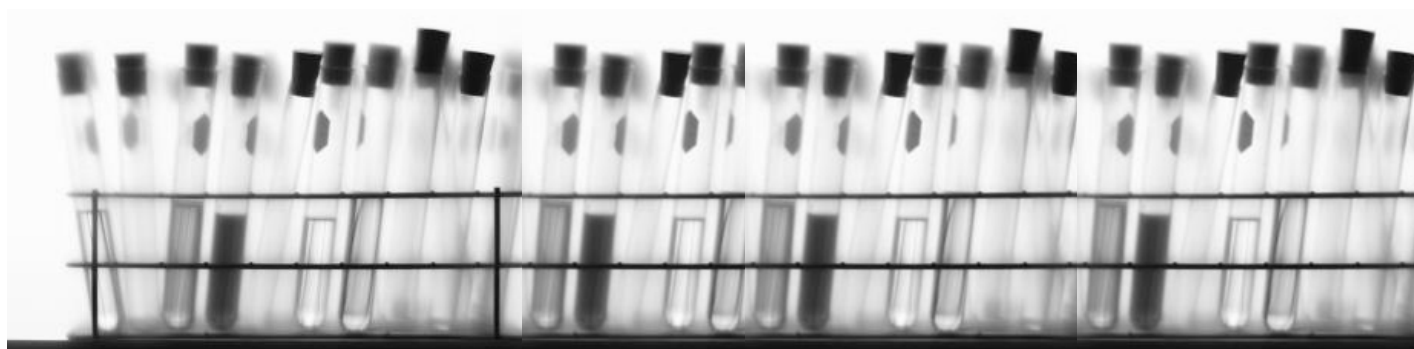

FLEKSIBELT OG INTERAKTIVT

En fremtid kendetegnet ved en situations- og aktivitetsbestemt arbejdskultur stiller endvidere krav om en multianvendelig, fleksibel og interaktiv arkitektur. Der er behov for, at flere typer af arbejds- og studieformer kan finde sted i samme område eller i nærheden af hinanden. Arkitekturen og indretningen må sikre, at SUND understøtter samarbejde og daglige møder på tværs. Samt at SUND ved hjælp af interaktive medier både muliggør og indbyder til faglig debat, diskussion og formidling blandt forskere, undervisere og studerende så vel som besøgende. Forskerne har behov for nem og direkte kobling mellem laboratorier og kontorområder. Forskningsresultaterne kan også formidles anderledes interessant og indbydende, til en bredere kreds, med interaktiv teknologi, som inviterer til nye samarbejder og input.

TRANSPARENT OG LUKKET

Mere samarbejde og kommunikation peger mod en transparent arkitektur, der signalerer åbenhed, gør det nemt for brugere og besøgende at orientere sig og fortæller om det forsknings- og undervisningsliv, som fakultetsbygningen huser. Samtidigt er det tydeligt, at medarbejderne har et stort behov for fordybelse, at kunne "lukke døren" i mere end én forstand. Nyt SUND skal kunne håndtere denne dualisme, introvert fordybelse og ekstrovert kommunikation og samarbejde; men også den enkelte medarbejders behov for analoge værdier i en digital verden, som eksemplet med den hyggelige frokoststue fyldt med rejsesouvenirs antyder. En mangefacetteret arkitektur som i sit hovedanslag skal være klar og enkel. Og en studiekultur som opfordrer til erfaringsudveksling og et aktivt studieliv.

FREM MOD 2018

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet udfordres i de kommende seks år, hvor arbejds- og studiekultur er under opbrud og paradigmeskiftet fra stationært til mobilt skal foldes helt ud; parallelt med programmering og byggeri af et Nyt SUND, som rækker ind i fremtiden.

Fakultetet skal balancere mellem nuværende ønsker og fremtidige behov; og indlede en forandringsproces frem mod et Nyt SUND, som i højere grad har fokus på fleksibilitet, innovation og åbenhed.

De mange digitale muligheder, som vi kun har set begyndelsen på, og en stigende grad af internationalisering stiller nye og anderledes krav til kommunikation, undervisningsformer og forskningsformidling, og dermed også til arkitekturen, som skaber rammerne. Med udgangspunkt i Bolognamodellen sammensætter de studerende deres uddannelser efter behov og medarbejderne arbejder sammen med kollegaer fra hele verden.

Med afsæt i indeværende rapport kan SUND fortsætte rejsen mod fremtidens SUND og med fordel opstarte en forandringsproces med brugerinddragelse og pilotprojekter, som ruste fakultetet til 2018s nye muligheder og udfordringer.

BILLEDHENVISNINGER

Forside	- www.metrostudie.dk
s. 8	- Google Maps
s. 10+11	- Efterskrift til dommerbetænkning for konkurrencen om Nyt OUH
s. 34	- fremtidenkontor.dk , "Campus og studiemiljø" af Universitets- og Bygningsstyrelsen
s. 44	- www.cbs.dk , ltarkitekter.dk
s. 50	- www.copenhagen.dk
s. 52	- blog.fabric.ch , www.wallpaper.com , www.naturkundemuseum-berlin.de , www.dac.dk
s. 53	- www.nullohm.com , http://da.wikipedia.org , ekstrabladet.tv , www.cordura.dk
s. 54	- www.copenhagen.dk , www.cfmoller.com , www.mymodernmet.com
s. 64	- "Campus og studiemiljø" af Universitets- og Bygningsstyrelsen

Alle øvrige billeder af ZARK
